Gemeente Landsmeer

HET WERKT!

Meerjarenbeleidsplan Sociaal Domein 2019-2023

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord **3**

Samenvatting **4**

1. Inleiding **8**
Ontwikkelproces 9
Leeswijzer 9

2. Visie en hoofddoelen **10**
Visie 10
Afbakening gemeentelijke verantwoordelijkheid 10
Uitgangspunten 10
Hoofddoelen 12

3. Van signalen naar opgaven **14**
Evaluatie vorige beleidsplan 14
Collegeprogramma 14
Nieuwe ontwikkelingen 14
Signalen van partners 15
Opgaven 16

4. De opgaven uitgewerkt **17**
1. Versterken doorlopende leer- en ontwikkellijn jeugdigen 17
2. Laagdrempelige opvoedondersteuning 19
3. Preventieve hulp en ondersteuning voor jongeren 20
4. Preventieve aanpak armoede en schulden 22
5. Meer begeleiding naar werk of sociale activering 24
6. Langer zelfstandig blijven wonen 26
7. Effectieve aanpak van eenzaamheid 28
8. Ontwikkelen tot een dementievriendelijke gemeente 31
9. Versterken mantelzorgondersteuning 32
10. doorontwikkelen van het Middelpunt 33
11. Creëren van goede randvoorwaarden 34
11.1 Communicatie en voorlichting 34
11.2 Samenwerking met en tussen partners 34
11.3 Vrijwilligersbeleid 35

5. Blijven doen wat werkt **36**
Subsidiebeleid sport en cultuur 36
Onderwijs 36
Gezondheidsbeleid 79
Preventief jeugdbeleid 38
Jeugdwet 38
Wet maatschappelijke ondersteuning 38
Participatiewet 39

6. Financiën **40**
Terugblik 40
Programmabegroting 40
Transformatiefonds 41

7. Realisatie **42**
Uitvoering en Sturing 42
Monitoring, verantwoording en evaluatie 42
Kwalitatieve verantwoording 43
Planning 43

Bijlage 1. Schematische weergave opgaven **44**
Bijlage 2. Indicatoren voor monitoring **46**
Bijlage 3. Planning opgaven **48**

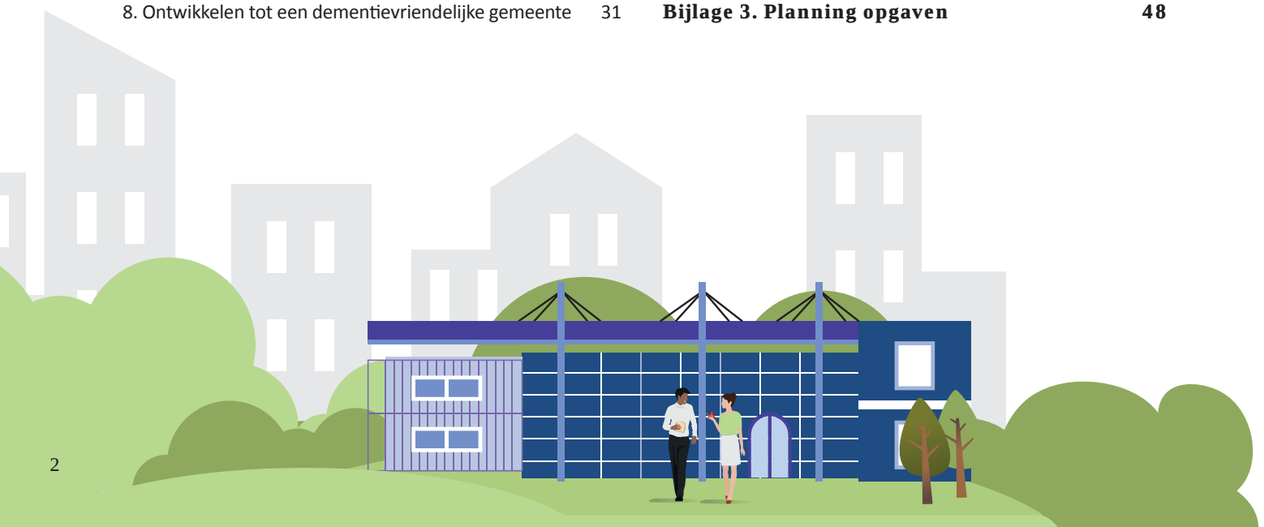

VOORWOORD

Met gepaste trots presenteer ik het nieuwe meerjarenbeleidsplan Sociaal Domein, voor de jaren 2019-2023. Dit nieuwe beleidsplan draait om de opgaven die er liggen voor Landsmeer. Wat moet of kan er anders of beter? Dit meerjarenplan bouwt verder op het vorige beleidsplan, waarbij we nog meer de nadruk leggen op ‘voorkomen in plaats van genezen’. De maatschappij verandert en daarmee ook de rol van de gemeente. Van een overheid die alles regelt naar een gemeente die luistert, faciliteert en maatwerk levert. Daarbij gaan we uit van de eigen kracht van mensen: wat kunnen zij nog zelf doen en regelen binnen de eigen omgeving. Als dat niet meer lukt, dan gaat dit samen met een vrijwilliger of een professional. In Landsmeer zijn veel vrijwilligers actief die mede zorgen voor het goed functioneren van onze sociale basisvoorzieningen. We kunnen ons in Landsmeer gelukkig prijzen met de tomeloze inzet van de vrijwilligers.

Met de meeste inwoners van Landsmeer gaat het goed, zo blijkt uit verschillende cijfers. Maar cijfers zeggen niet alles, het draait vooral om de verhalen van mensen. Die verhalen en de signalen uit de samenleving zijn dan ook mede de basis voor dit meerjarenbeleidsplan: met diverse partijen, waaronder uiteraard ook de Adviesraad Sociaal Domein en de gemeenteraad, is gekeken naar wat we al doen en welke opgaven er zijn. Gelukkig gaat veel goed en kunnen we verder op de ingeslagen weg. Samen met de huisartsen, scholen, kinderdagverblijven, (sport)verenigingen en alle andere partners zoals MEE, de Stichting Maatschappelijke Dienstverlening (SMD), de Kredietbank, de GGD en de praktijkondersteuners van de huisartsen.

Ik wil daarom mijn waardering en dank uitspreken aan iedereen die een bijdrage heeft geleverd aan dit meerjarenplan. Dankzij deze inbreng is een beleidsplan tot stand gekomen dat echt gebaseerd is op de inwoners van deze gemeente, draagvlak heeft en ook daadwerkelijk uitgevoerd kan worden. Samen zorgen we dat het werkt!

Namens het college van b&w,
Wethouder Mandy Elfferich

SAMEN-VATTING

Visie
Het nieuwe meerjarenbeleidsplan trekt de lijn van het voorgaande meerjarenbeleidsplan door om van de transformatie in het sociaal domein een succes te maken. De uitgangspunten laten zich samenvatten als ondersteunend en faciliterend aan de inwoner, die met zijn sociale netwerk zo zelfstandig mogelijk wil en moet kunnen leven. De gemeente faciliteert, voert regie, ondersteunt en vangt op waar de zelf- of samenredzaamheid tekort schiet. Door in te zetten op sociale basisvoorzieningen, preventie en vroeg-signalering, een integrale benadering bij de hulpvraag en het tijdig inzetten van lichte ondersteuning kan zwaardere zorg voorkomen worden.

Voor elke levensfase hebben we hoofddoelen geformuleerd. Kinderen groeien op tot gezonde jongeren met voldoende zelfvertrouwen, ontwikkelen zich vervolgens tot zelfstandige en verantwoordelijke volwassenen en blijven als senior vitaal en zelfredzaam. De visie en de hoofddoelen vormen het denkkader voor dit beleidsplan.

Opgaven
Dit nieuwe beleidsplan draait om de opgaven die er liggen voor Landsmeer. Waar moet of kan er anders of beter? De opgaven van dit beleidsplan komen voort uit de evaluatie van het voorgaande beleidsplan, prioriteiten van het college, signalen van partners en nieuw Rijksbeleid. Zonder uitgebreid op de opgaven in te gaan is het duidelijk dat communicatie met alle stakeholders en het faciliteren van samenwerking tussen de partners intern en extern belangrijke voorwaarden zijn om van de transformatie een succes te maken. Om te zorgen dat ‘Het werkt ‘.

Op inhoud hebben we de volgende opgaven geformuleerd:
1. Versterken doorlopende leer- en ontwikkellijn jeugdigen.
2. Meer laagdrempelige opvoedondersteuning.
3. Meer preventieve hulp en ondersteuning voor jongeren.
4. Preventieve aanpak van armoede en schulden.
5. Meer begeleiding naar werk of sociale activering.
6. Langer zelfstandig blijven wonen.
7. Effectieve aanpak van eenzaamheid.
8. Ontwikkelen tot een dementievriendelijke gemeente.
9. Versterken van mantelzorgondersteuning.
10. Doorontwikkelen van het Middelpunt.
11. Creëren van goede randvoorwaarden: communicatie en voorlichting, samenwerking en vrijwilligersbeleid.

De rode draad is dat veel opgaven op het terrein van de algemene, vrij toegankelijke voorzieningen liggen. Vooral voor jongeren zien we dat er een investering nodig is. Om van de transformatie een succes te maken is het noodzakelijk om juist die voorzieningen te verstevigen om de druk op maatwerkvoorzieningen te verminderen.

Bij alle opgaven wordt beschreven wat we al doen, hoeveel geld er in omgaat, wat de nieuwe acties zijn en of er extra middelen nodig zijn.

Wat blijven we doen?
Veel blijven we doen zoals we dat deden, omdat het goed werkt. Zoals het gezondheidsbeleid van de GGD, de ondersteuning van het onderwijs en regionale samenwerking voor inkoop van de maatwerkvoorzieningen (jeugd & Wmo). Deze onderdelen worden eveneens in dit plan beschreven en wat eventueel doorontwikkelpunten zijn.

Financiën
Er gaat ruim negen miljoen euro om in het sociaal domein en daar staan ruim twee miljoen inkomsten tegenover. Er is een permanente druk op de financiën, ondanks dat het Rijk extra middelen voor jeugd beschikbaar heeft gesteld voor de komende jaren. De uitvoering van dit meerjarenbeleidsplan vergt op diverse punten investeringen, die zich hopelijk op termijn gaan terugbetalen in een afvlakking van de kostenstijgingen in het sociaal domein. Daarvoor richten we een transformatiefonds in uit het restantbudget 3D Sociaal Domein dat voor de duur van drie jaar ingezet kan worden voor de benodigde investeringen, aangevuld met ca. € 70.000 per jaar uit de algemene middelen. Daarmee is voor de jaren 2020-2023 een aanvullend budget beschikbaar van € 600.000.
Bij het bepalen van het succes van de transformatie als geheel draait het ook om de vraag of we een verschuiving van maatwerkvoorzieningen ten gunste van algemene voorzieningen zien. De begroting wordt met ingang van 2020 zodanig ingericht dat we dat kunnen monitoren. Alle producten zijn gecategoriseerd naar basisvoorzieningen, toegang of maatwerk.

Realisatie
Dit meerjarenplan vormt het kader voor de uitvoering en focus van het sociaal domein van Landsmeer. We willen het plan realiseren in nauwe samenwerking met onze partners. Daartoe richten we een overlegstructuur in met alle relevante partners. Ten behoeve van het bepalen van het succes van de uitvoering en als instrument om het beleid bij te stellen richten we een monitor in, waarmee we de maatschappelijke effecten, resultaten en inspanningen volgen. Naast zicht op de kwantitatieve resultaten, willen we samen met de partners ook een manier introduceren om de kwalitatieve resultaten in kaart te brengen.

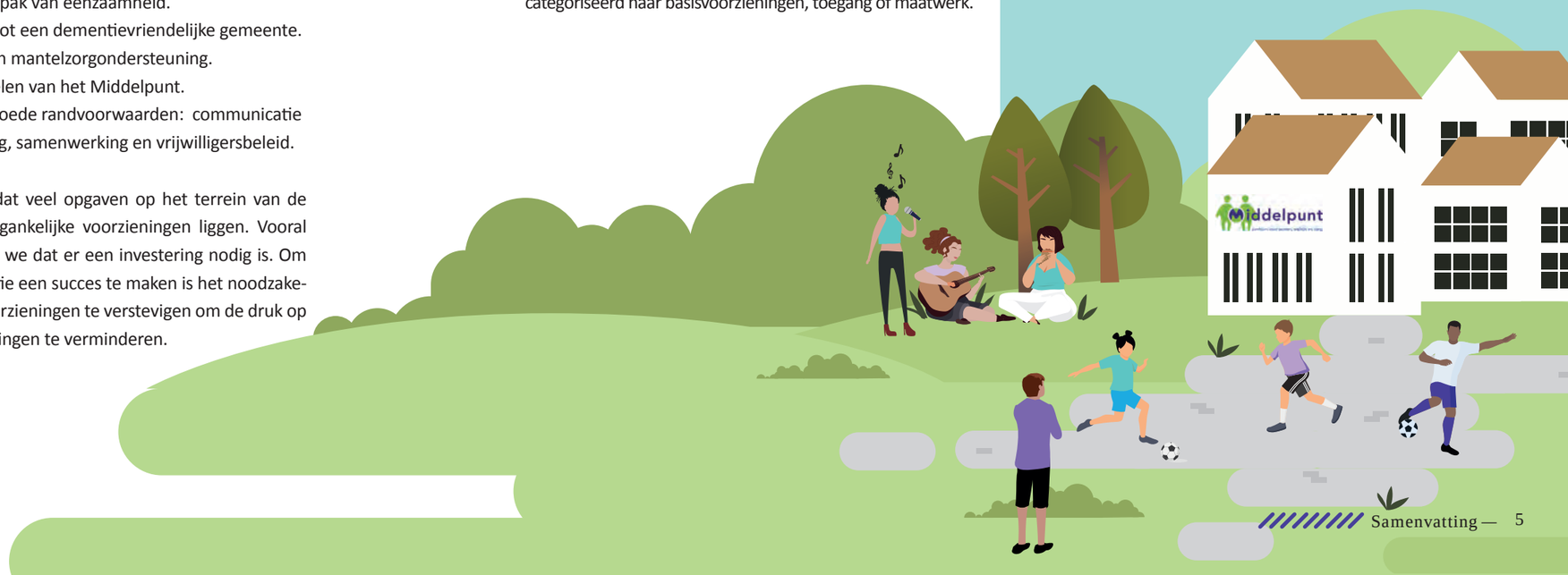

IN ÉÉN OOGOPSLAG

Kinderen en jongeren groeien veilig en gezond op, bouwen zelfvertrouwen op en ontwikkelen zich tot zelfstandige mensen die een loopbaan kiezen die bij hen past.

Volwassenen zijn financieel onafhankelijk, kunnen voor zichzelf en hun naasten zorgen, zijn betaald en/of onbetaald maatschappelijk actief en nemen verantwoordelijkheid voor hun leven.

Senioren blijven zo zelfstandig mogelijk functioneren, wonen en participeren in de samenleving.

Versterken doorlopende **leer- en ontwikkellijn jeugdigen.**

Meer laagdrempelige **opvoedondersteuning**

Doorontwikkelen van het Middelpunt

Versterken van mantelzorg-ondersteuning

Preventieve aanpak van armoede en schulden

Ontwikkelen tot een **dementievriendelijke gemeente**

Meer begeleiding naar **werk of sociale activering**

Langer **zelfstandig** blijven wonen

Creëren van goede randvoor-waarden: communicatie en voorlichting, samenwerking en vrijwilligersbeleid

Meer **preventieve hulp** en ondersteuning voor jongeren

Effectieve aanpak van **eenzaamheid**

1. INLEIDING

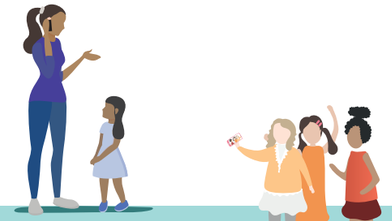

Ruim vier jaar geleden zijn de decentralisaties van start gegaan. Het lokale beleid van de gemeente Landsmeer op het gebied van Jeugd, Maatschappelijke Ondersteuning en Participatie, samen de drie decentralisaties genoemd, is vervat in de nota ‘Met elkaar en voor elkaar ‘ uit 2015. Met de decentralisaties werd een grotere samenhang tussen het beleid op jeugd (Jeugdwet), ondersteuning (Wet maatschappelijke ondersteuning, Wmo) en werk en inkomen (Participatiewet) beoogd en tegelijkertijd een grotere effectiviteit nagestreefd. Een korte toelichting op de wetten en de verantwoordelijkheden van de gemeente zijn eveneens opgenomen in dit meerjarenbeleidsplan.

In de collegeagenda 2018-2022 is het opstellen van een integraal meerjarenbeleidsplan Sociaal Domein voor een nieuwe vierjarige looptijd als actiepunt opgenomen. In de afgelopen jaren is veel gerealiseerd, waarmee een integrale en samenhangende aanpak vorm heeft gekregen in het sociaal domein. In Landsmeer zijn van oudsher veel vrijwilligers in diverse organisaties actief voor hun dorpsgenoten. Ook de professionals weten elkaar al goed te vinden. In het nieuwe Middelpunt werken veel partners samen, wat een positieve stimulans aan de samenwerking geeft. Op het Middelpunt zijn veel partners gehuisvest en wordt er nauw samengewerkt. Dat werkt! Maar er blijven nog uitdagingen over. De volledige transformatie van het sociaal domein is een kwestie van lange adem. Het vraagt een andere werkwijze van professionals en een grotere rol van de samenleving. Dat is niet in één beleidsperiode geregeld.

Het sociaal domein faciliteert de sociale basisvoorzieningen. Ook biedt het, als een inwoner niet (meer) zelfredzaam is en het ook met het eigen informele netwerk niet mogelijk is, ondersteuning op diverse levensgebieden. De gemeente zet zich er samen met andere organisaties (onderwijs, eerste lijngezondheidszorg, verzekeraars, corporaties etc.) voor in dat kinderen zich ontwikkelen tot gezonde jongeren met zelfvertrouwen, dat volwassenen zelfstandig kunnen functioneren en senioren vitaal en zelfredzaam blijven. Dit zijn de permanente doelen die we binnen het sociaal domein als leidraad hanteren.

Veel blijven we doen zoals we dat deden, omdat het goed werkt. Bijvoorbeeld het gezondheidsbeleid van de GGD, taken ter ondersteuning van het onderwijs, de basisvoorzieningen die onder de Wmo vallen en de inkoop van maatwerkvoorzieningen. In dit plan hebben we opgaven geformuleerd waarop het anders, beter of intensiever kan. Het biedt de kaders voor de uitvoering in het sociaal domein voor de komende vier jaar en komt daarmee in de plaats van het beleidskader ‘Met elkaar en voor elkaar ‘.

Ontwikkelproces

Dit meerjarenbeleidsplan is tot stand gekomen met bijdragen van veel verschillende partijen. Zo zijn er gesprekken gevoerd met de meeste partners in zorg en welzijn die actief zijn in Landsmeer. In mei 2019 zijn er werkbijeenkomsten geweest met de gemeenteraad, de adviesraad sociaal domein en de partners over de opgaven. Die bijeenkomsten hebben veel suggesties en ideeën opgeleverd voor de uitwerking van de opgaven. In juli 2019 is de conceptnota ter advisering voorgelegd aan de Adviesraad Sociaal Domein en is het plan aan alle betrokken partners verstuurd. Op 27 augustus heeft de gemeenteraad in een Benen Op Tafel-sessie nadere input gegeven.

Het advies van de Adviesraad Sociaal Domein en de input van de raadsleden zijn verwerkt in deze nota. De belangrijkste wijziging ten opzichte van het concept is dat de doorontwikkeling van het Middelpunt als ontwikkelopgave is toegevoegd. Ook het vrijwilligersbeleid is als randvoorwaardelijke opgave toegevoegd. Daarnaast is de wijze waarop we tot een monitor willen komen duidelijker omschreven.

Inwoners zijn in deze fase niet breed geraadpleegd. Inwoners, van jong tot oud, worden betrokken bij het concretiseren van het beleid.

Leeswijzer

De opgaven waar we voor staan vormen het hart van dit beleidsplan. In hoofdstuk 4 zijn de opgaven weergegeven. Maar eerst worden in hoofdstuk 2 de visie achter het beleid en de hoofdoelen beschreven. In hoofdstuk 3 komen de ontwikkelingen aan de orde die relevant zijn voor de opgaven. De opgaven vloeien daar uit voort. Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van de taken die grotendeels ongewijzigd worden voortgezet. In hoofdstuk 6 worden de financiën voor het sociaal domein als geheel toegelicht. Tot slot beschrijven we in hoofdstuk 7 op welke wijze wij de uitvoering van dit plan ter hand nemen. Overzichten van de doelen en opgaven en de planning treft u aan in de bijlagen.

2. VISIE EN HOOFDDOELEN

Visie

De visie uit het beleidsplan ‘Met elkaar, voor elkaar ‘ is nog onverminderd van kracht. De visie richt zich op de gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en inwoners voor het samenleven in Landsmeer De uitgangspunten laten zich kort samenvatten als ondersteunend en faciliterend aan de inwoner die met zijn sociale netwerk zo zelfstandig mogelijk kan leven. De gemeente faciliteert dit door in te zetten op sociale basisvoorzieningen. Vrijwillige inzet is een belangrijke pijler in deze sociale basisvoorzieningen. Als de zelf- of samenredzaamheid tekort schiet, is het de taak van de gemeente om ondersteuning in te zetten. Door preventie en vroegsignalering, een integrale benadering bij de hulpvraag en het tijdig inzetten van lichte ondersteuning kan zwaardere zorg voorkomen worden. Hierbij gaan we uit van wat iemand nog wel kan in plaats van de beperkingen en staan welzijn en meedoen centraal. Bij een hulpvraag van een inwoner hanteren alle lokale hulp- en dienstverleners hetzelfde drie-traps-principe: eerst samen met de inwoner bekijken wat hij zelf of met hulp van het eigen netwerk kan oplossen. Vervolgens zetten we als dat nodig is algemene voorzieningen in en pas als dat niet toereikend is verwijzen we door naar maatwerkvoorzieningen.

Afbakening

De gemeentelijke verantwoordelijkheid in het sociaal domein is breed, maar de gemeente is niet overal voor aan zet. De verantwoordelijkheid van de gemeente strekt zich uit tot ondersteuning op het gebied van zelfredzaamheid, participatie en jeugdzorg. Medische zorg, bestaande uit huisartsenzorg, ziekenhuiszorg, persoonlijke verzorging en geestelijke gezondheidszorg voor volwassenen ligt bij de zorgverzekeraars, geregeld via de zorgverzekeringswet. De langdurige instellingszorg voor ouderen en gehandicapten ligt bij het zorgkantoor, geregeld via de Wet langdurige zorg (Wlz).

Op het terrein van passend onderwijs hebben gemeenten en schoolbesturen een gezamenlijke, maar onderscheiden, verantwoordelijkheid voor leerplichtige leerlingen. De gemeente richt zich op de jeugdhulp en de deelname aan onderwijszorgstructuur. De onderwijsinstellingen richten zich op het laten aansluiten van het onderwijs op de leerling.

Uitgangspunten

Integraal

Verdergaande integraliteit is een belangrijk uitgangspunt van dit tweede meerjarenbeleidsplan. Dit beleidsplan is daarom ook breder van opzet dan het eerste. Het vorige meerjarenbeleidsplan was eveneens integraal van opzet. Het nam niet de verschillende wetten afzonderlijk als uitgangspunt, maar de onderdelen van het proces rond ondersteuning als uitgangspunt (informatie en advies, toegang, signalering, preventie e.d.). De scope was echter nauwelijks breder dan die drie wetten. Sport, cultuur, onderwijs, veiligheid, wonen en gezondheid maakten daar geen deel van uit. Voor het echt integraal aanpakken van de opgaven in het sociaal domein hebben we ook die beleidsterreinen nodig. Onderwijs is een belangrijke vindplaats om vroegtijdig problemen te kunnen signaleren bij kinderen. Sport is een vindplaats alsook een belangrijk middel om de doelen in het sociaal domein te bereiken. Hetzelfde geldt voor cultuur. Dat geldt eveneens voor cultuur. Sport en cultuur zorgen voor meedoen en ontmoeting en dragen bij aan de gezondheid en het welbevinden. De cultuurvisie die we in 2019 ontwikkelen gaat ook in op het sociale aspect van cultuurbeoefening en -beleving.

Levensgebieden

De integrale aanpak richt zich op veel, zo niet alle levensgebieden: onderwijs en opvoeding, werk en opleiding, inkomen, financiën, huisvesting en het voeren van een huishouden, relaties, lichamelijke en geestelijke gezondheid.. Het besef dat er samenhang is tussen de verschillende levensgebieden was een van de belangrijkste motieven achter de decentralisaties. De gemeente is de meest dichtbijzijnde overheid en daarom het best in staat om een samenhangende uitvoering van Jeugdzorg, de Wmo en de Participatiewet te realiseren.

In de uitvoering werken we vanuit het principe: één gezin, één plan, één regisseur. Dat wil zeggen dat het streven is om voor een inwoner of gezin die van verschillende vormen van hulp gebruik maakt één regisseur te benoemen die de hulp coördineert. Deze regisseur kan de gemeentelijke zorgregisseur Jeugd of Wmo zijn maar ook een andere hulp- of dienstverlener. Ook de informele hulp (mantelzorg of inzet van vrijwilligers) wordt hierbij betrokken. De samenwerking is er op gericht om de inwoner of het gezin zo goed en gericht mogelijk te helpen of ondersteunen. Door de beperkte schaal van Landsmeer is het doorgaans eenvoudig om alle betrokkenen letterlijk om één tafel te krijgen.

Samenhang

Integraal werken in het sociaal domein betekent niet alleen dat de verschillende subdomeinen binnen het sociaal domein (sport, cultuur, jeugd, onderwijs, Wmo en participatie) met elkaar samenwerken, maar ook dat in de uitvoering de samenhang met aanpalende beleidsterreinen, zoals het fysieke en veiligheidsdomein, wordt gezocht. De inrichting van de openbare ruimte bijvoorbeeld is belangrijk voor een gezonde en veilige leefomgeving. Nieuwe vormen van integrale samenwerking ontwikkelen we al, bijvoorbeeld bij de werkwijze in de wijk Havenzathe. Samen met het veiligheidsdomein werken wij aan lokale en regionale netwerkaanpak van zorg en veiligheid onder de titel ‘Allen voor één‘. Het bewaken van de samenhang vraagt een voortdurende alertheid om elkaar op te blijven zoeken.

Vraaggericht

Het beleid is er op gericht om iedereen mee te kunnen laten doen aan de samenleving. Dit betekent dat we ons vooral richten op die groepen bij wie dit niet vanzelf gaat. Per opgave benoemen we specifieke groepen op wie we de aandacht richten. Dit betekent uiteraard niet dat andere groepen worden uitgesloten. Om een aantal voorbeelden te noemen: bij eenzaamheid richten we ons op zowel ouderen als volwassenen, waarbij we weten dat met name alleenstaanden de meeste gevoelens van eenzaamheid kennen. Bij de opgave werk richten we ons op alle mensen in de bijstand, maar ontwikkelen we een specifieke aanpak voor statushouders, omdat zij andere obstakels kennen dan mensen die in Nederland zijn opgegroeid. We voeren dus geen specifiek doelgroepenbeleid maar richten onze inspanningen in op de behoefte van diverse groepen.

Ook bij vraaggericht werken is het soms nodig om inwoners actief te benaderen op zogenaamde vindplaatsen. Dat komt omdat op sommige hulpvragen een taboe rust (zoals bij eenzaamheid) of schroom om hulp te vragen (bijvoorbeeld bij mantelzorgers die uit liefde voor hun partner zorgen of bij schaamte over schulden) of inwoners de weg naar de aanwezige hulp niet goed weten te vinden (bijvoorbeeld door een taalprobleem). Bovendien is er in toenemende mate van meervoudige problematiek (zoals bij gezinnen met schulden, opvoedings- en relatieproblemen of bij daklozen met psychiatrisch problematiek) die vaak om een intensieve benadering vraagt. Dat neigt soms naar bemoeizorg. Dat doen we niet als het niet nodig is, maar soms is het de enige effectieve manier om een inwoner daadwerkelijk verder te helpen.

Bij de verdere uitwerking van de opgaven willen we in samenspraak met de desbetreffende professionals aanpakken ontwikkelen en als het een toegevoegde waarde heeft, samen met inwoners en/of ervaringsdeskundigen. Dit is de wijze waarop we vraaggerichtheid invullen.

Samenwerking

De compacte schaal van Landsmeer heeft als voordeel dat de lijnen kort zijn. De professionals kennen elkaar en weten elkaar te vinden als het nodig is. Elkaar kennen is een belangrijke voorwaarde, maar biedt geen garantie voor samenwerking. Een integrale aanpak van het sociaal domein

vraagt om een brede blik, zicht op elkaars mogelijkheden en om nieuwe gewoontes. Het normaal vinden om verder te kijken dan het eigen werk en anderen in te schakelen, maar ook het samen werken aan de opgaven. Hier ligt ook nog een opgave om het netwerk in het sociaal domein te verbreden naar partners op de terreinen veiligheid en wonen. We hebben partners nodig voor de realisatie van dit beleidsplan en maken ze medeverantwoordelijk.

Klantvriendelijkheid
Voor alle contacten met en dienstverlening aan inwoners gebruiken we de uitgangspunten uit de behoorlijkheidswijzer van de Nationale ombudsman. Dit geldt niet alleen voor onze eigen dienstverlening, maar ook voor de door ons gesubsidieerde en ingekochte dienstverlening (welzijnswerk, ambulante begeleiding, maatschappelijk werk etc.). Dit zorgt voor een constant bewustzijn om goed om te gaan met inwoners en hun belangen. De essentie van deze uitgangspunten is:
— Open en duidelijk
— Respectvol
— Betrokken en oplossingsgericht
— Eerlijk en betrouwbaar

Vrijwilligers en informele hulp
De Landsmeerse samenleving functioneert niet zonder vrijwilligers en informele hulp (mantelzorg, nabuurschap, zelf georganiseerde hulp etc.). Uitgangspunt is dat vrijwilligers en professionals samenwerken, elkaar kennen, steunen, aanvullen en versterken. Dat gaat vaak goed, maar lang niet altijd vanzelf. Soms is daar extra aandacht voor nodig of moet de samenwerking gefaciliteerd worden. Waar nodig zal de gemeente hierin een stimulerende en faciliterende rol in spelen.

Hoofddoelen

De gemeente is verantwoordelijk voor het creëren van randvoorwaarden voor de zelf- en samenredzaamheid door het voorzien in de algemeen toegankelijke basisvoorzieningen en biedt als dat nodig is op maat ondersteuning op de diverse levensgebieden. Het betreft een breed palet van ondersteuning, op het gebied van onder andere jeugdgezondheidzorg, opvoeding, werk en inkomen, tot hulp bij het huishouden en hulpmiddelen om langer thuis te blijven wonen. De verschillende leeftijdsfasen hanteren we als structuur voor de doelen die de gemeente nastreeft.

Wat is er nodig om op te groeien tot gezonde jongeren met zelfvertrouwen, uit te groeien tot zelfstandige en verantwoordelijke volwassenen en tot slot tot vitale en zelfredzame senioren? Voor elke levensfase hebben we een doel geformuleerd.

Gezonde kinderen en jongeren met zelfvertrouwen
Kinderen en jongeren groeien veilig en gezond op, bouwen zelfvertrouwen op en ontwikkelen zich tot zelfstandige mensen die een loopbaan kiezen die bij hen past.

Daarvoor is nodig:
— Een veilige (thuis)omgeving om op te groeien.
— Onderwijs dat aansluit op de mogelijkheden van het kind tot minimaal een startkwalificatie.
— Kansen om je talenten te ontwikkelen en te ontplooien.
— Een gezonde leefstijl (fysiek en psychisch).

Kengetallen jeugd

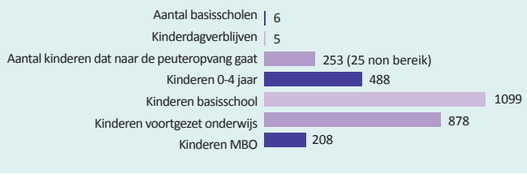

Schooljaar 2017-2018

Zelfstandige en verantwoordelijke volwassenen
Volwassenen zijn financieel onafhankelijk, kunnen voor zichzelf en hun naasten zorgen, zijn betaald en/of onbetaald maatschappelijk actief en nemen verantwoordelijkheid voor hun leven.

Daarvoor is o.a. nodig dat men:
— Een inkomen heeft, waar men mee rond kan komen.
— Werk of dagbesteding heeft.
— Een woning heeft.
— Een huishouden kan voeren.
— Zich in zet voor anderen.
— Een gezonde leefstijl heeft.
— Een positieve instelling t.o.v. de samenleving heeft.

Kengetallen werk

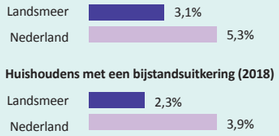

Vitale en zelfredzame senioren
Senioren blijven zo zelfstandig mogelijk functioneren, wonen en participeren in de samenleving.

Daarvoor is nodig:
— Een geschikte woning .
— Voor zichzelf kunnen zorgen.
— Hulp en ondersteuning krijgen waar dat nodig is.
— Een gezonde leefstijl houden.
— Een sociaal netwerk hebben en onderhouden.
— Een zinvolle daginvulling hebben.
— Bijdragen aan de samenleving zolang dat voldoening geeft.

Kengetallen senioren

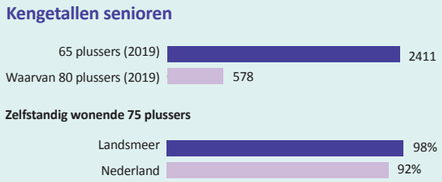

3. VAN SIGNALEN NAAR OPGAVEN

Evaluatie vorige beleidsplan

Voorafgaand aan het opstellen van het nieuwe beleidsplan is een evaluatie van het vorige beleidsplan uitgevoerd. In het algemeen komt uit de evaluatie een positief beeld naar voren. Rond de maatwerkvoorzieningen is veel in gang gezet dat zijn vruchten heeft afgeworpen. De bekendheid van het Middelpunt is groeiend, maar kan beter. De nieuwe locatie in de Keern zal daar naar verwachting aan bijdragen.
Op het gebied van jeugd zijn goede signaleringsnetwerken ontwikkeld en is veel in preventie geïnvesteerd (opvoedondersteuning, gezonde leefstijl etc.). Voor het normaliseren en de-medicaliseren van opvoedingsproblematiek is meer nodig. Het accent in het beleid lag vooral op jonge kinderen en minder op jongeren. Voor jongeren zijn er, in tegenstelling tot ouderen, weinig tot geen algemene voorzieningen in Landsmeer. Daarmee worden kansen om jongeren te bereiken en zo nodig laagdrempelig hulp aan te bieden gemist. Dat kan beter.

Er is een re-integratie consulent die zich richt op begeleiding van Landsmeerse bijstandsgerechtigden op weg naar werk. Dat beleid werkt en wordt voortgezet. Toch liggen er op dit vlak nog wel uitdagingen. Het aantal uitkeringen is door de instroom van statushouders niet gedaald. Een grotere inzet op werk kan deze ontwikkeling naar verwachting keren. Ook de signalering rond schuldenproblematiek kan beter en er liggen kansen voor betere preventie van schulden.

Voor ouderen waren er van oudsher al veel algemene voorzieningen in Landsmeer, zoals WonenPlus en DCL SamenMeer, en deze zijn in de laatste vier jaar nog verder uitgebreid en doorontwikkeld (o.a. Samenkracht, maatjesproject). Er is een groot aantal vrijwilligers actief die deze basisondersteuning mogelijk maken. Ondanks dat blijft de eenzaamheidproblematiek, die zich overigens niet beperkt tot alleen ouderen, bestaan. De groeiende druk op mantelzorgers, onder andere als gevolg van toename van dementie, vraagt om vernieuwing in aanpak.

De positieve evaluatie van het vorige meerjarenbeleidsplan bevestigt de juistheid van de richting van het beleid. Er is geen behoefte aan een andere insteek, maar er is een blijvende noodzaak om door te gaan op de ingeslagen weg naar transformatie. De decentralisaties zijn een ingrijpende stelselwijziging en vergen een lange adem om de doelen zoals het Rijk die voor ogen stonden en die ook in Landsmeer onderschreven zijn[1] daadwerkelijk te bereiken.

1 De doelen die het Rijk met de decentralisaties nastreeft zijn:
- Kracht van de samenleving benutten: eigen kracht en samenkracht, preventief.
- Algemene voorzieningen als fundament.
- Bieden van ondersteuning en vangnet door gemeente waar dat nodig is.
- Maatwerk, ook in aanpak (regelluw).
- Doorbreken verkokering (intern, extern).
- Een huishouden, een plan, een regisseur.
- Wijk- of buurt gericht organiseren.
- Ruimte voor professional.

Collegeprogramma

De uitgangspunten van het college zijn in lijn met het beleid dat in 2015 in gang is gezet. In het nieuwe integrale meerjarenbeleidsplan blijven basisvoorzieningen, preventie, vroeg-signalering en maatwerk het uitgangspunt in de aanpak. Het Middelpunt heeft een centrale rol als knooppunt voor informatie en advies en de toegangspoort naar ondersteuning. Het college gaat uit van één beleid voor alle doelgroepen om zo ook bij te dragen aan een integrale samenhangende aanpak. Op inhoud blijven de thema's eenzaamheid, mantelzorg en dementie belangrijk.

Nieuwe ontwikkelingen

Er zijn diverse landelijke en regionale ontwikkelingen die om aanvulling dan wel bijstelling van het geldende gemeentelijke beleid vragen.

Voor en vroegschoolse educatie (vve)
Het Rijk stelt vanaf 2018 tot 2020 meer geld beschikbaar voor de voor- en vroegschoolse educatie en dat biedt kansen om kinderen een betere start in het onderwijs te geven.

Beschermd wonen
De regelgeving rond beschermd wonen verandert. Elke gemeente is vanaf 2021 voor nieuwe cliënten zelf verantwoordelijk voor de huisvesting voor beschermd wonen, terwijl dat tot op heden de centrumgemeente was. In de komende jaren moet de overdracht van verantwoordelijkheden zijn beslag krijgen.

Inburgeringswet
Naar verwachting wordt met ingang van 1 januari 2021 een nieuwe inburgeringswet ingevoerd. Met als doel dat nieuwkomers meteen aan het werk/studie gaan en ondertussen de taal leren. Gemeenten krijgen een sleutelpositie in de uitvoering hiervan.

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
Er is een wetswijziging in voorbereiding die zorgt dat gemeenten sneller op de hoogte worden gesteld van schulden van inwoners. Veelvoorkomende schuldeisers (zoals woningcorporaties en energieleveranciers) worden dan verplicht betalingsachterstanden te melden bij de gemeente. Hierdoor wordt het vroegtijdig hulp bieden bij schulden makkelijker.

Overige ontwikkelingen
Er zijn meer ontwikkelingen die belangrijk zijn voor het sociaal domein en een rol spelen in de uitwerking van de opgaven:

- Per 1 januari 2020 wordt de Wet Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz) vervangen door de Wet verplichte GGZ. Verplichte zorg wordt meer op maat gesneden en de rol van familie van de cliënt wordt belangrijker. Meldingen over cliënten waar zorgen over zijn zullen zorgvuldig onderzocht moeten worden. De aanpak op deze nieuwe wet wordt regionaal ontwikkeld.
- Het Preventieakkoord dat het Rijk in het najaar van 2018 sloot met diverse maatschappelijke partners bevat doelen over preventie van roken, alcohol en drugsverslaving en het bevorderen van gezond gewicht. De uitvoering van dit akkoord ligt voor een belangrijk deel bij de gemeenten die het vertalen in het beleid van de GGD'en.
- In de komende jaren gaan wij regionaal en lokaal investeren in de keten(s) uit het zorg- en veiligheidsdomein. Wij doen samen met de acht regio gemeenten mee aan het Project 'Allen voor één' waar wij met onze partners uit het zorg en veiligheidsdomein tot een netwerkaanpak Zorg & Veiligheid willen komen. Het doel is te zorgen voor een samenhangend en goed functionerende en op elkaar afgestemd netwerk.
- De Omgevingswet die in 2021 van kracht wordt, raakt met zijn aandacht voor gezondheid ook aan het sociaal domein.

Signalen van partners

In de periode van januari tot en met mei 2019 zijn met diverse organisaties gesprekken gevoerd met het oog op de nieuwe beleidsnota. Daaruit kwam naar voren dat partners zelf ook meer inzetten op integraal werken en dat op klantniveau een beweging gaande is van doen door de professional naar zelf doen door de inwoner. Veel aandacht gaat ook uit naar de samenwerking tussen de partners onderling, de overlegvormen die de gemeente initieert of waarin gemeente participeert, zijn daarin behulpzaam. Er is veel in gang gezet, maar er moet ook nog veel gebeuren, bijvoorbeeld in de omslag van in het aanbod van product naar resultaatgericht. In de bijeenkomst met de partners kwam onder andere naar voren dat geschikte huisvesting om (langer) zelfstandig te wonen van belang is. Hier werken de partijen graag in partnerschap met de gemeente aan.
Ook kwam naar voren dat partners op onderdelen een grotere regierol van de gemeente vragen, met name voor de voorlichting, communicatie, kennisuitwisseling en vrijwilligerswerk.

Opgaven

Op basis van bovenstaande zijn in totaal elf opgaven geformuleerd. Onderwerpen waarop het anders, meer of beter kan of moet. Alle opgaven dragen bij aan het behalen van de maatschappelijke doelen, zoals geformuleerd in hoofdstuk 2. Sommige opgaven dragen bij aan meerdere doelen, en zijn dus niet verbonden aan een specifieke levensfase. Alle opgaven richten zich op het versterken van de algemeen toegankelijke basisvoorzieningen, waarmee de verwachting is dat op de langere termijn de groei van het beroep op maatwerkvoorzieningen wordt afgevlakt. De opgaven geven richting aan de transformatie. Het betreft de volgende opgaven:

1. Versterken doorlopende leer- en ontwikkellijn jeugdigen.
2. Meer laagdrempelige opvoedondersteuning.
3. Meer preventieve hulp en ondersteuning voor jongeren.
4. Preventieve aanpak van armoede en schulden.
5. Meer begeleiding naar werk of sociale activering.
6. Langer zelfstandig blijven wonen
7. Effectieve aanpak van eenzaamheid.
8. Ontwikkelen tot een dementievriendelijke gemeente.
9. Versterken van mantelzorgondersteuning.
10. Doorontwikkelen van het Middelpunt.
11. Creëren van goede randvoorwaarden: communicatie en voorlichting, samenwerking en vrijwilligersbeleid.

In het volgende hoofdstuk worden deze inhoudelijke en voorwaardenscheppende opgaven uitgewerkt.

4. DE OPGAVEN UITGEWERKT

In dit hoofdstuk worden de elf opgaven uitgewerkt. Voor alle opgaven wordt eerst het waarom van de opgave omschreven, vervolgens wat we op dat thema al doen en wat we in het kader van de opgave gaan doen. Vervolgens komen de financiën aan bod; hoeveel geld er nu al in om gaat en of nieuwe investeringen nodig zijn. De relatie tussen de doelen, de opgaven en de inspanningen zijn schematisch weergegeven in bijlage 1.

Voortijdige schoolverlaters
2017-2018

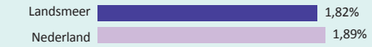

1. Versterken doorlopende leer- en ontwikkellijn jeugdigen

Waarom is dat de opgave?

Een doorlopende leer- en ontwikkellijn van de voor- en vroegschoolse voorzieningen naar het basisonderwijs en van het basisonderwijs naar het voorgezet onderwijs levert een belangrijke bijdrage aan de talentontwikkeling van kinderen, het verminderen van achterstanden en het bevorderen van gelijke kansen. Doorgaande lijnen kunnen voorkomen dat leerlingen met een achterstand binnenkomen in groep 1, het eerste jaar van het voortgezet onderwijs of op latere leeftijd school zonder diploma verlaten. Om elk kind een optimale en doorgaande ontwikkeling te kunnen bieden, moet de juiste expertise tijdig en dichtbij ieder kind georganiseerd zijn. Ook moeten (keten)partners elkaar in de doorlopende lijn goed weten te vinden en moeten er procesafspraken gemaakt worden voor een goede overgang. Cruciaal is bovendien dat ouders tijdig worden ingeschakeld bij de ontwikkeling van hun kind.

De opgave om in Landsmeer de doorlopende leer- en ontwikkellijn verder te verstevigen is gebaseerd op landelijke ontwikkelingen, maar ook op de contacten met de kinderopvangorganisaties en basisscholen. Het Rijk stelt per 2020 voor de uitbreiding van het aantal uren peuteropvang van 12 naar 16 uur extra middelen beschikbaar. Het doel hiervan is de ontwikkeling van het jonge kind nog meer te stimuleren en daarmee de voorbereiding van peuters en kleuters op de basisschool te verbeteren. Hiervoor en voor het verbeteren van de verbinding tussen de kinderopvangsector met het onderwijs heeft het Rijk vanaf 2019 Onderwijs Achterstandsmiddelen beschikbaar gesteld.

Wat doen we al?

Universeel formulier

In het kader van de doorlopende ontwikkellijn voert de gemeente binnen de Lokaal Educatieve Agenda regulier overleg met de kinderopvangorganisaties en schoolleiders waarbij verschillende ketenpartners soms aansluiten (zoals de GGD). Men ontmoet elkaar en weet elkaar te vinden. Om een overdracht van de voorschool naar de vroegschool effectief te laten verlopen is een universeel formulier in gebruik.

Zorgstructuur

Met het basisonderwijs hebben we een zorgstructuur georganiseerd met een schoolmaatschappelijk werker, een jeugdarts, een praktijkondersteuner jeugd-ggz en een leerplichtambtenaar. In de kinderopvang bestaat de zorgondersteuning door de gemeente uit een jeugdverpleegkundige en logopediste. Naast deze afspraken zetten we samen met de GGD in op de toeleiding van het jonge kind naar een voorschool en worden er voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en sociaal medische indicaties (SMI's) afgegeven voor kinderen die meer zorg nodig hebben. De GGD monitort het aantal toeleidingen en VVE toewijzingen.

Jongeren uit Landsmeer gaan in verschillende omringende gemeenten naar het voortgezet onderwijs. De zorgstructuur rondom de school is de verantwoordelijkheid van de gemeente waar de school is gevestigd. Hierbij wordt samengewerkt met het Landsmeerse zorgnetwerk.

Leerplicht

De leerplichtambtenaar draagt zorg voor het voorkomen van thuiszitters en voortijdig schoolverlaten. Bij signalen van tijdelijk verzuim wordt preventief actie ondernomen. Volgens de leerplichtwet mag een kind vanaf 16 jaar stoppen als het beschikt over een startkwalificatie. Dit is een havo, vwo, mbo 2,3 of 4 niveau diploma. Jongeren tussen 16 en 18 jaar die geen startkwalificatie hebben, hebben een kwalificatieplicht. Zij moeten volledig dagonderwijs volgen. De kwalificatieplicht is een maatregel om schooluitval van jongeren tegen te gaan. Tot 23 jaar heeft de gemeente de taak om een jongere naar werk of opleiding te begeleiden. Zonder startkwalificatie is er geen recht op een uitkering.

Specifieke aandacht is er voor (kwetsbare) leerlingen van het vmbo basis, praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en mbo 1 en 2. Via monitoring worden de jongeren in beeld gebracht en wordt er passende ondersteuning geboden.

De Landsmeerse leerplichtambtenaar, de re-integratieconsulent en de RMC coördinator (Regionale Meld en Coördinatiefunctie, uitgevoerd door Purmerend) spelen een belangrijke rol in een naadloze transitie rond de leeftijd van 18 jaar bij kwetsbare jongeren bij de overgang van onderwijs naar werk.

Wat gaan we doen?

- Vergroten van het aantal uren peuteropvang in lijn met het Rijksbeleid.
- Stimuleren van de samenwerking en afstemming tussen alle voorschool/kinderopvanginstellingen en de basisscholen en het vergroten van de ouderbetrokkenheid.
- Afspraken maken met onderwijs, jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg en leerplicht over maatregelen die de informatieoverdracht bij de overgang van een kind in het onderwijs verbeteren. Van voorschool naar basisonderwijs, van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs en bij het verlaten van het onderwijs.

Financiën

Op dit moment zijn de volgende middelen beschikbaar voor het versterken van de doorlopende leer- en ontwikkellijn.

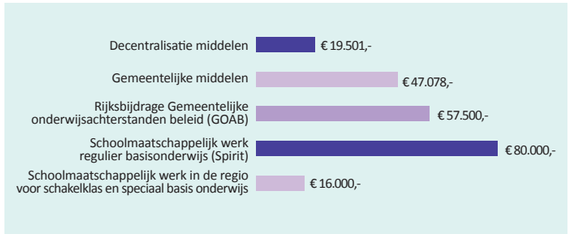

2 Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten

2. Laagdrempelige opvoedondersteuning

Wat is de opgave?

Hoewel het opvoeden en opgroeien van kinderen in de meeste gevallen goed gaat, is het ook normaal dat het opvoeden soms niet zo soepel gaat als ouders willen. Alle ouders hebben weleens vragen of zorgen over de opvoeding van hun kinderen. Kinderen hebben naast hun ouders ook te maken met andere personen die betrokken zijn bij de opvoeding, bijvoorbeeld familieleden, buren, de huisarts, de leerkracht en de medewerkers in de kinderopvang. Bij vragen over de opvoeding biedt een informeel gesprek met andere ouders, vrienden of familie meestal voldoende uitkomst.

In sommige gevallen hebben ouders behoefte om met een professional te praten over dingen die hen bezig houden in de opvoeding. Uit onderzoek blijkt dat één op de vijf ouders (20 procent) het gevoel heeft de opvoeding niet goed in de hand te hebben, hoe goed ze hun best ook doen. Iets minder ouders (15 procent) hebben vaak het gevoel de opvoeding van de kinderen niet goed aan te kunnen. Ook in Landsmeer komen bij het Middelpunt en het consultatiebureau vragen en meldingen binnen over opvoedondersteuning en (v) echtscheidingen.

Landsmeer wil voor de komende jaren de basis verder versterken om Landsmeerse jeugdigen zo gezond, gelukkig en veilig mogelijk te laten opgroeien en opvoedvragen zoveel mogelijk te normaliseren. Het Nederlands Jeugdinstituut (NJi) heeft een top tien samengesteld van beschermende factoren die bijdragen aan de positieve ontwikkeling van kinderen. Onder andere sociale binding, betrokkenheid en erkenning spelen hierin een belangrijke rol. Juist in een dorp als Landsmeer is daar ruimte voor. Ouders kunnen soms hulp gebruiken in de opvoeding. Opvoedondersteuning richt zich niet alleen op het verminderen van probleemgedrag, maar ook op het vergroten van de mogelijkheden en het zelfvertrouwen van kinderen en hun opvoeders. Ouders en andere opvoeders worden gesteund in het onderscheiden van normale opvoedvraagstukken en vraagstukken die daarboven uit gaan. Het moet de druk op de jeugdzorg helpen voorkomen.

Wat doen we al?

Jeugdgezondheidszorg

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) omvat met de consultatiebureaus en schoolgezondheidzorg de gehele preventieve zorg van prenataal tot jong volwassenen en biedt een brede, laagdrempelige, basisvoorziening. Kenmerkend is dat de zorg actief aangeboden wordt aan alle ouders en kinderen en dat ouders en kinderen er terecht kunnen, ook als er (nog) geen zorgen zijn. Deze basisvoorziening is preventief en signalerend van aard en is ondersteunend aan de basisgezondheidszorg door huisartsen. De jeugdgezondheidzorg sluit aan bij de leefwereld van ouders en betrekt beide ouders. Als het nodig is, wordt in overleg met ouders zorg op maat aangeboden. Met de partners worden ook samen gewerkt in de keten zodat er breder gesignaleerd kan worden en flexibel kan worden omgegaan met de contactmomenten in de Jeugdgezondheidzorg.

Opvoedondersteuning door de jeugdgezondheidszorg

Opvoedingsondersteuning door de jeugdgezondheidszorg (JGZ) richt zich op dagelijkse opvoedingsvragen van ouders. Ouders die vragen hebben over de opvoeding van hun kind kunnen terecht bij het opvoedspreekuur. Veel voorkomende vragen hebben te maken met slecht luisteren, druk of agressief gedrag, een laag zelfbeeld, zindelijkheid, moeilijk eten en slaapproblemen. Maar ook voor andere vragen over de opvoeding of de ontwikkeling kunnen ouders bij het opvoedspreekuur terecht. Het opvoedspreekuur biedt ouders één of meerdere adviserende of ondersteunende gesprekken met een deskundige over het opgroeien en opvoeden van hun kind(eren). Aan deze gesprekken zijn voor de ouders geen kosten verbonden. De gesprekken vinden plaats in het consultatiebureau bij het Middelpunt.

Video-Hometraining
Opvoedingsondersteuning heeft een preventieve functie. Langs de weg van advisering kunnen opvoed- en gezinsproblemen worden voorkomen. Soms is meer ondersteuning nodig. Dan kunnen ouders geholpen worden met een effectief programma, zoals video hometraining.

Kortdurende Video-Hometraining (K-VHT) is gericht op ouders met kinderen in de leeftijd van 0 tot 19 jaar met het doel de opvoedingsvaardigheden van ouders te versterken en de ouder-kind relatie te verbeteren. In zes huisbezoeken worden de interacties tussen ouder en kind besproken en geeft een adviseur specifieke informatie en tips over opvoeding.

Wat gaan we doen?

Vraaggericht
We willen meer laagdrempelige opvoedondersteuning op maat aanbieden. In Landsmeer zijn veel werkende en hoogopgeleide ouders die behoefte hebben aan toegankelijk informatie, eventueel ook buiten werktijd. We willen in kaart brengen of ouders behoefte hebben aan telefonische consulten. In 2019 hebben in totaal 21 gezinnen gebruik gemaakt van ondersteuning. Door een telefonisch opvoedspreekuur aan te bieden kunnen ouders advies vragen zonder meteen langs het opvoedspreekuur te hoeven komen. Ook willen wij flexibiliteit in aantal contactmomenten (minder waar kan, meer waar nodig) kunnen aanbieden aan ouders die hier behoefte aan hebben. Daarnaast is er expertise en hulpverlening nodig rondom (v)echtscheidingen. Het huidige aanbod willen we vraaggerichter vorm geven, waarbij we ook bekijken of er mogelijkheden zijn om de ondersteuning in een meer informele setting te organiseren.

Inzetten op publieksvoorlichting
We zetten in op betere informatievoorziening over landelijke en regionale campagnes over opvoeden. Daarnaast gaan wij lokaal meedoen aan deze campagnes, zoals de week van de opvoeding. Ook folders en andere materialen over opvoeden worden beschikbaar gesteld aan ouders. Wij gaan de komende tijd investeren in het vernieuwen van de website van de gemeente Landsmeer, zodat ouders gemakkelijker informatie over opvoeden kunnen vinden.

Versterken positief pedagogisch klimaat
Opvoeden doe je samen vanuit een positieve basishouding die door alle partners gedragen moet worden. De pedagogische basiscompetenties van (mede-)opvoeders gaan we versterken in samenwerking met scholen, kinderopvang, peuterspeelzalen en schoolmaatschappelijk werk. Ook betrekken we daar sportverenigingen en culturele instellingen bij.

Financiën

De Bijdrage aan de GGD in 2019 van Landsmeer is € 412.000. Een groot gedeelte van deze bijdrage gaat naar de Jeugdgezondheidzorg. Landsmeer zit in de Gemeenschappelijke Regeling GGD Zaanstreek-Waterland. Opvoedondersteuning is een basistaak in de opdracht aan de GGD. Naar aanleiding van bovenstaande plannen zullen wij de komende jaren moeten investeren in het verbeteren van onze (online)informatievoorziening. Ook investeren wij in het aanbieden van laagdrempelige cursussen en workshops opvoedondersteuning aan ouders. Dat kan bij de GGD, maar wellicht ook bij andere partners, zoals Spirit. Voor het aanbod cursussen/workshops en hulpverlening rondom (v)echtscheidingen is extra geld nodig. Dit is opgenomen in het transformatiebudget.

3. Preventieve hulp en ondersteuning voor jongeren

Wat is de opgave?

Wij willen Landsmeerse jongeren en jongvolwassenen vroegtijdig ondersteunen in hun ontwikkelingsproces naar volwassenheid, in aanvulling op wat in het onderwijs en de thuissituatie wordt geboden. Hierbij richten we ons op maatschappelijke participatie, persoonlijke ontplooiing en het voorkomen van probleemgedrag van jongeren. Op dit moment is er in Landsmeer geen welzijnswerk voor jongeren. Daarmee worden kansen gemist om jongeren te bereiken. Pas als het met jongeren niet goed gaat, komen ze bij ons in beeld door repressieve maatregelen in de vorm van bijvoorbeeld straatcoaches of halt-straffen. We zien dat het aantal halt-maatregelen in 2018 aanzienlijk is toegenomen, wat er op kan wijzen dat het risicogedrag van jongeren toeneemt. Ook de duur van zware jeugdhulptrajecten neemt toe.
We verwachten dat we met de inzet van welzijnswerk voor jongeren meer ontwikkelingskansen kunnen bieden en jongeren met risico op problematisch gedrag vroegtijdiger bereiken. Zo nodig biedt dat de kans om laagdrempelig informatie en hulp te geven op het terrein van gezonde leefstijl, middelengebruik en seksualiteit. We hopen hiermee de toename van de inzet van zware jeugdzorgtrajecten af te vlakken.

Wat doen we al?

Straatcoaches
Het jongerenwerk is enkele jaren geleden vervangen door straatcoaches, omdat het jongerenwerk geen grip kreeg op overlast gevend gedrag van jongeren op straat. De aanpak van straatcoaches is gericht op het terugdringen van overlast van hangjongeren. Als specifieke taak hebben zij meegekregen om de oren en ogen van de gemeente te zijn, in gesprek te gaan met de jongeren en hen aan te spreken als zij overlast veroorzaken. Bij ernstige overlast verzoeken de straatcoaches jongeren om de locatie te verlaten. Door de aanwezigheid van de straatcoaches is er inzicht gekomen in de jeugdgroepen die in Landsmeer voor overlast zorgen. De aanpak van straatcoaches is effectief, maar primair correctief en repressief op overlastgedrag. We bereiken daarmee geen jongeren die met vragen rondlopen en bieden ook weinig alternatief aan de jongeren die door de straatcoaches worden aangesproken. Daar willen we verandering in brengen.

Praktijkondersteuner
Jongeren kunnen met vragen terecht bij de huisarts. De gemeente zet sinds 2017 een praktijkondersteuner in bij de huisartsen (POH'er), die specifiek aandacht besteedt aan GGZ problematiek bij jeugdigen. De POH'er heeft in de periode mei 2018 tot en met januari 2019 aan 25 kinderen kortdurende individuele hulpverlening geboden. Daarnaast heeft de POH'er 26 jongeren na individuele gesprekken doorverwezen naar een zorgaanbieder in verband met meer complexe problematiek zoals gedrags- en/of psychische problematiek. Ook heeft de POH'er gesprekken met ouders gevoerd om hen te begeleiden in opvoedingsvraagstukken en/of vragen over hun kind. Door de preventieve inzet van de POH'er verwachten wij dat een beroep op zwaardere zorg voorkomen wordt. Huisartsen zien de meerwaarde van de POH'er. Ze geven aan dat ze minder doorverwijzen naar gespecialiseerde jeugdhulp.

Wat gaan we doen?
De gemeente wil jongeren eerder en beter bereiken door bijvoorbeeld het inzetten van jongerenwerk in samenwerking met sportverenigingen en culturele organisaties. Wij willen jongeren meer ondersteunen in hun ontwikkelingsproces naar volwassenheid als onderdeel van hun sociale omgeving, waarbij we ons richten op maatschappelijke participatie, persoonlijke ontplooiing en het vergroten van de kansen en mogelijkheden van de jongeren.

Sommige van de professionals geven aan dat jongeren veelal hun vragen stellen op school en de ondersteuningsteams die daar werken. Andere partners geven aan dat er voorbeelden zijn in de regio waarbij het jongerenwerk een waardevolle aanvulling is op de ondersteuning op school en die succesvol zijn, zoals Clupwelzijn in Purmerend. We willen eerst de behoefte van jongeren zelf in kaart brengen. Daarnaast is het zaak om nader te verkennen hoe het inzetten van jongerenwerk zich gaat verhouden tot de straatcoaches. Afhankelijk van de uitkomsten van het nadere onderzoek besluiten we of we jongerenwerk gaan inzetten in Landsmeer.

Financiën

Met het huidige beleid is € 151.000 gemoeid.

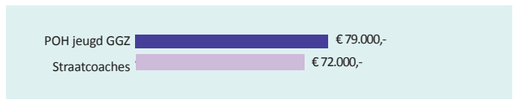

Voor inzage in behoefte jongerenwerk en het eventueel inzetten van jongerenwerk is een bedrag gereserveerd in het transformatiefonds.

4. Preventieve aanpak armoede en schulden

Wat is de opgave?

Armoede en schulden vormen een groeiend probleem in onze samenleving. Het aandeel mensen dat in Nederland in armoede leeft is 5,7 procent . Bijstandsontvangers, niet-westerse migranten en alleenstaande moeders met minderjarige kinderen lopen het grootste risico op armoede, maar ook het aandeel armen onder werkenden stijgt. Hoewel het probleem in Landsmeer minder groot is dan landelijk, heeft de gemeente voor allen die het aangaan een zorgplicht. In Landsmeer is het percentage van mensen dat in armoede leeft 4,7 procent.

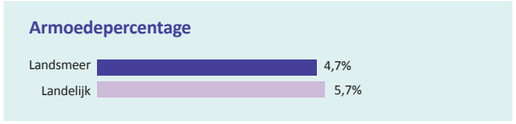

De gemeente Landsmeer biedt inkomensondersteuning aan wie dat nodig heeft. De vraag is of die mogelijkheden voor inkomensondersteuning voldoende bekend zijn. Werkenden met een laag inkomen, zonder bijstandsverleden blijken lastig te bereiken. We willen meer mensen met een laag inkomen bereiken om ze de laagdrempelige inkomensondersteuning te bieden die beschikbaar is.

Met schulden kan iedereen te maken krijgen. Het zijn niet alleen mensen met lage inkomens en mensen met een uitkering die schulden hebben. Ook mensen met hogere inkomens, jongeren, zelfstandigen en statushouders melden zich vaker. Bij één op de vijf huishoudens bestaat het risico om met problematische schulden te maken te krijgen . Landelijk heeft één op de tien huishoudens te maken met een problematische schulden. Naar verwachting zal dit in Landsmeer lager zijn, vanwege het hoger gemiddelde inkomen.

Schulden ontstaan vaak door een combinatie van verschillende oorzaken. Verschillende gebeurtenissen in het leven, zoals verlies van werk of scheiding, maar ook kennis, vaardigheden en het gedrag van de persoon zijn bepalend. Schulden veroorzaken veel meer problemen dan alleen financiële. Ze zorgen voor schaamte, stress en depressie. Mensen zijn ook niet meer in staat om verstandige beslissingen te nemen. Er is vaak sprake van multi-problematiek onder mensen met schulden. Het vroegtijdig signaleren van schulden voorkomt sociale problemen en bespaart maatschappelijke kosten. De gemeente Landsmeer vindt het daarom belangrijk schuldsituaties zo vroeg mogelijk op te sporen en op te lossen om problematische schulden voorkomen. Dit betekent ook dat er naar andere problemen wordt gekeken dan alleen financiële problemen. Eveneens wordt er aandacht besteed aan de achterliggende oorzaak van de schuldenproblematiek.

Wat doen we al?

Minimabeleid

Mensen met een inkomen tot 120 procent van de bijstandsnorm kunnen aanspraak maken op de volgende inkomensondersteuning:

— individuele bijzondere bijstand
— individuele inkomenstoeslag/studietoeslag
— Meedoen budget voor volwassenen
— Jeugdfonds sport en cultuur
— Computerregeling
— Collectieve zorgverzekering

Momenteel wordt inkomensondersteuning voor minima alleen actief gecommuniceerd richting mensen met een bijstandsuitkering.

Schuldhulpverlening

Kredietbank Nederland is in Landsmeer de uitvoerder van schuldhulpverlening. De kredietbank werkt ook preventief door budgetcoaching te bieden. Een sociaal raadsvrouw van Stichting Maatschappelijke Dienstverlening geeft in Landsmeer advies, informatie en ondersteuning op het gebied van onder andere werk en inkomen, uitkeringen en voorzieningen, belastingen en toeslagen en (her)indicaties voor de Voedselbank. Voor eenvoudige vragen en ondersteuning, bijvoorbeeld het aanvragen van toeslagen en dergelijke, kunnen mensen ook terecht bij DCL SamenMeer. Statushouders worden hierin door VluchtelingenWerk begeleid.

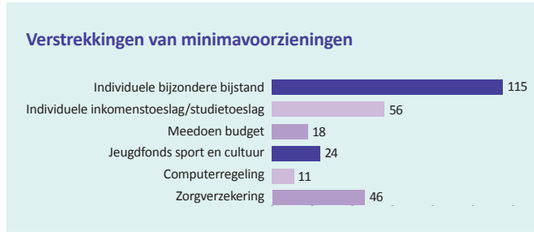

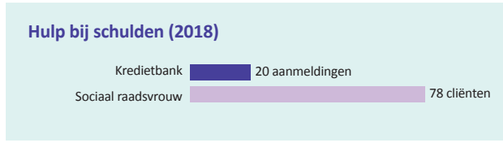

Wat gaan we doen?

Inkomensondersteuning - Actief communiceren naar niet bijstandsgerechtigden

Veel mensen laten de mogelijkheden voor aanvullende inkomsten liggen, terwijl ze moeite hebben met rondkomen. Dit komt onder andere omdat mensen die niet in de bijstand zitten, niet weten welke inkomensondersteuning er is. De gemeente heeft daarom onlangs een contract afgesloten met Berekenuwrecht.nl. Dit is een website waarop inwoners kunnen nagaan op welke landelijke en gemeentelijke regelingen ze recht hebben. Deze website is een manier om onze minimaregelingen actief onder de aandacht te brengen. Daarnaast zullen we met professionals, ketenpartners en burgers in gesprek gaan over het bereiken van mensen met een laag inkomen. Onderwerpen als de aanvraagprocedure, aanvraagtermijnen en communicatiekanalen zullen besproken worden. We willen onder andere de aanvraag van inkomensondersteuning vereenvoudigen. Vooralsnog wordt het huidige pakket van minimaregelingen niet herzien. Tenzij uit gesprekken blijkt dat hier behoefte aan is.

Preventieve aanpak schulden - Afspraken maken met partners over betalingsachterstanden

De ambitie van de gemeente Landsmeer is om eerder hulp te bieden voor alle mensen met betalingsachterstanden. Van jong tot oud, van zelfstandigen tot gepensioneerden. Er is een wetswijziging in voorbereiding die zorgt dat gemeenten sneller op de hoogte worden gesteld van schulden van inwoners. Dit doordat veelvoorkomende schuldeisers worden verplicht betalingsachterstanden te melden bij de gemeente. Hierdoor wordt het vroegtijdig hulp bieden bij schulden makkelijker. Door samenwerkingsafspraken te maken met onder andere woningcorporaties, zorgverzekeraars en energie- en drinkwatermaatschappijen en ze te faciliteren met een digitaal meldsysteem.

Preventieve aanpak schulden- Vroegtijdig hulp bieden

Door mensen met betalingsachterstanden zo vroeg mogelijk te bereiken met relatief lichte vormen van dienstverlening, wil de gemeente Landsmeer de kans verkleinen dat zwaardere middelen van schuldhulpverlening worden ingezet. Daarmee willen we sneller handelen, schulden voorkomen en mensen meer zelfredzaam maken. Ook moet de hulpverlener extra waakzaam zijn voor vermindering van sociale contacten, vanwege het risico op vereenzaming en andere gezondheidsklachten. Inwoners moeten zo nodig op andere hulp worden geattendeerd, aangezien er vaak sprake is van multi-problematiek. De aanpak van schulden wordt daarom georganiseerd op het Middelpunt, waar verschillende hulp- en dienstverleners aanwezig zijn die zoveel mogelijk samenwerken. Respectvolle bejegening is belangrijk. We gebruiken hierbij de behoorlijkheidsnormen van de Nationale ombudsman om goed om te gaan met inwoners en hun belangen.

Financiën

Er is € 250.000 beschikbaar voor minimavoorzieningen. Dat is de afgelopen jaren niet volledig benut. Door actievere communicatie en eenvoudiger aanvragen verwachten we het budget volledig te benutten. Aan schuldhulpverlening en preventie van schulden besteden we € 37.000. Voor de preventieve aanpak van armoede en schulden zijn aanvullende middelen nodig. Dit is opgenomen in het transformatiefonds.

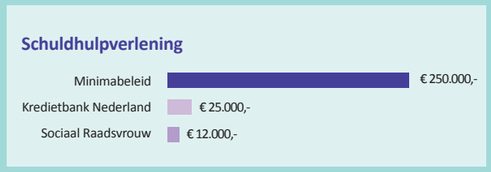

3 Mensen zijn arm wanneer ze gedurende langere tijd niet de middelen hebben om te kunnen beschikken over de goederen en voorzieningen die in hun samenleving als minimaal noodzakelijk gelden. Armoede is dus gerelateerd aan de levensstandaard (SCP).
4 Een problematische schuldsituatie is de situatie waarin van een natuurlijk persoon redelijkerwijs is te voorzien dat hij niet zal kunnen voortgaan met het afbetalen van zijn schulden, of waarin hij heeft opgehouden te betalen.

5. Meer begeleiding naar werk of sociale activering

Wat is de opgave?

Het aantal bijstandsgerechtigden in Landsmeer is tegen de economische trend in de afgelopen jaren toegenomen, als gevolg van de toename van het aantal statushouders. Eind 2018 was het aantal bijstandsuitkeringen 123.

Financiële zelfredzaamheid is belangrijk om te kunnen participeren in de samenleving. Werk is één van de manieren om de financiële zelfredzaamheid te verhogen. Naast inkomen geeft werk ritme, structuur en zelfvertrouwen. Ook voor mensen voor wie het vinden van betaald werk minder vanzelfsprekend is, bijvoorbeeld mensen met een beperking of chronische ziekte, heeft werk een positief effect op de mentale en fysieke gezondheid.

Een groot deel van de mensen die momenteel een bijstandsuitkering ontvangen hebben een langere afstand tot de arbeidsmarkt. Het betreft mensen met een beperking, laaggeletterden, statushouderhouders, 55-plussers of mensen die een lange tijd werkloos zijn. We willen daarom in de aankomende periode een arbeidsaanpak ontwikkelen die nog meer geschikt is voor deze doelgroepen. Ook sociale activering en vrijwilligerswerk zijn hier een onderdeel van.

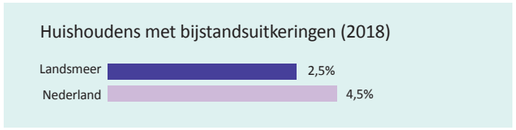

Wat doen we al?

Re-integratie aanpak

Er is geïnvesteerd in een re-integratieconsulent en een consulent statushouders die zorgen dat bijstandsgerechtigden een maatwerktraject krijgen. De maatwerktrajecten zijn gericht op uitstroom naar werk, sociale activering of opleiding. Dit doen we in samenwerking met verschillende partners, waaronder welzijnsorganisaties en Vluchtelingenwerk. Eveneens is er een netwerk opgebouwd met bedrijven en ondernemers in de regio. Ook zijn er diverse instrumenten en voorzieningen (zoals sollicitatietrainingen) op maat ontwikkeld voor verschillende doelgroepen.

Vrijwilligerswerk

Voor een deel van de bijstandsgerechtigden is het vinden van betaald werk niet mogelijk. In sommige gevallen is vrijwilligerswerk wel een optie. Vrijwilligerswerk kan een mooie opstap zijn naar betaald werk. Het bevordert sociale activering, zelfontplooiing en sociale cohesie. De gemeente Landsmeer heeft een samenwerking met de Vrijwilligerscentrale Amsterdam om onder andere bijstandsgerechtigden te activeren naar vrijwilligerswerk. Ook worden vrijwilligersvacatures tussen Waterland, Edam-Volendam en Landsmeer uitgewisseld.

Taalondersteuning voor laaggeletterden

Mensen die beter willen leren lezen en schrijven kunnen gebruik maken van het taalaanbod in de gemeente. Het NL-plein van de Bibliotheek Waterland in Landsmeer biedt ondersteuning op het gebied van lezen, schrijven, spreken en digitale vaardigheden. Ook kunnen zij samen met inwoners kijken welke scholing op het gebied van taal passend voor hen is.

Wat gaan we doen?

Als gemeente gaan we uit van een individuele aanpak om inwoners zoveel mogelijk aan het werk te houden of te krijgen. We kijken naar de individuele omstandigheden van de bijstandsgerechtigde.

Versterken werkgeversbenadering (lokaal en regionaal)

Met een gezamenlijke en actieve werkgeversbenadering helpen we mensen aan een baan of beschutte werkplek. Landsmeer is onderdeel van het Werkgevers Servicepunt Zaanstreek-Waterland (WSP). Met de regionale werkgeversbenadering streven we vooral naar arbeidsparticipatie in de reguliere lokale bedrijven. Het huidige WSP functioneert niet naar wens. Samen met de regiogemeenten werken aan het versterken van de coördinatie binnen het WSP, het doorontwikkelen van het vakmanschap van klant- en accountmanagers en het vergroten van de bekendheid en bereikbaarheid van het WSP. We verwachten hiermee extra mensen te begeleiden naar werk.

Begeleiden duurzame werkrelatie

We kijken naar de individuele omstandigheden van alle bijstandsgerechtigden om na te gaan wat in redelijkheid van hen kan worden verlangd. Uitgangspunt hierbij is werken naar vermogen en streven naar een duurzame werkrelatie, waarmee bedoeld wordt dat mensen aan het werk blijven en niet terugkeren in de bijstand. Begeleiding op de werkplek (nazorg) is daarom belangrijk om de overgang van bijstand naar werk soepel te laten verlopen. In Landsmeer zal ook meer ingezet worden op begeleiding naar vrijwilligerswerk of sociale activering. Dit omdat een groot deel van de bijstandsgerechtigden een langere afstand heeft tot de arbeidsmarkt. Voor hen is de stap naar een betaalde baan vaak te groot.

'Werk-fit' maken van statushouders

We gaan zo veel mogelijk uit van een individuele aanpak om na te gaan wat passend is bij de bijstandsgerechtigde. Van het Landsmeerse uitkeringsbestand is circa 40 procent statushouder. We vinden het daarom belangrijk om aandacht te geven aan deze groep. Statushouders beschikken over een aantal gemeenschappelijke kenmerken, zoals taalproblemen en het ontbreken van Nederlandse werkervaring. We ontwikkelen zo veel mogelijk een groepsgewijze aanpak. Dit door extra in te zetten op werkervaringsplekken, vrijwilligerswerk, faciliteren van een opleiding, aanbieden van extra taalondersteuning en het trainen van de werknemersvaardigheden.

Financiën

Per saldo kost werk en inkomen € 1.019.722.

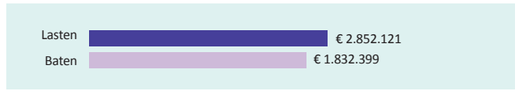

Naar verwachting zijn bij deze opgave geen extra kosten gemoeid.

6. Langer zelfstandig blijven wonen

Wat is de opgave?

Er doen zich drie ontwikkelingen voor in het zorgdomein die van invloed zijn op de woningbehoefte:

1. Beschermd wonen naar gemeenten

Naar verwachting worden in 2021 gemeenten (en niet langer de centrumgemeenten) op grond van de Wmo verantwoordelijk voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Dit betekent niet dat er opvanghuizen in Landsmeer komen, maar wel dat de gemeente een grotere rol krijgt bij de plaatsing en uitstroom van mensen in opvang en beschermd wonen. De verwachting is niet dat er plaatsen beschermd wonen bij moeten komen, omdat de huidige visie is om mensen zoveel mogelijk direct te plaatsen in een reguliere zelfstandige woning en daar te begeleiden. Hiervoor moeten wel woningen beschikbaar komen.

2. Te weinig levensloopbestendige woningen

Inwoners en hulp- en dienstverleners geven aan dat er in Landsmeer onvoldoende aanbod is aan (huur- en koop) woningen voor senioren, waardoor zij vaak in een te grote of ongeschikte woning blijven wonen. Dat betekent dat zij vaker een beroep doen op Wmo-voorzieningen.

3. Tekort aan sociale huurwoningen in urgente situaties

Tenslotte melden lokale hulp- en dienstverleners dat inwoners die urgent een sociale huurwoning nodig hebben hier lang op moeten wachten, omdat het aantal sociale huurwoningen beperkt is en de doorstroom matig. Geschikte woonruimte is een essentiële schakel in de aanpak van problemen op diverse levensgebieden (o.a. bij scheiding). Voor al deze groepen moeten we zorgen voor een voldoende woningaanbod en een adequate toewijzingsprocedure.

Daarnaast is er blijvende aandacht nodig voor de fysieke toegankelijkheid van de openbare ruimte voor inwoners met beperkingen. Hierbij kan worden gedacht aan letterlijke drempels maar ook veilige fietspaden, ruimte voor ontmoeting, nabijheid van voorzieningen, beschikbaarheid

van toegankelijke woningen. Kortom vanalles in het fysieke domein dat een positieve invloed heeft op (langer) zelfstandig wonen in ons dorp.

Bij al deze voornemens is het goed om te realiseren dat het boeken van resultaten op het gebied van wonen en huisvesting tijd kost in dit complexe speelveld met veel vraag en weinig aanbod, waarbij de gemeente niet alleen aan zet is.

Wat doen we al?

Regionale samenwerking beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Sinds 2015 organiseert Purmerend als centrumgemeente beschermd wonen en maatschappelijke opvang voor de regio Waterland, die wordt gevormd door de gemeenten Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Purmerend en Waterland. Landsmeerse inwoners die maatschappelijke opvang of beschermd wonen nodig hebben melden zich bij de opvanglocaties of bij het loket in Purmerend. Opvanglocaties zijn er uitsluitend in Purmerend. Locaties beschermd wonen bevinden zich ook in de regio (niet in Landsmeer). Het is gebruikelijk dat opvanglocaties zich vooral in de (grotere) centrumgemeentes bevinden.

Op 12 februari 2019 is de Regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang door het college van Landsmeer vastgesteld. Sociale inclusie is een kernelement in de visie. Daarmee wordt bedoeld dat ondersteuning, bescherming en begeleiding zoveel mogelijk in de eigen sociale omgeving van mensen plaatsvindt en gericht is op herstel en zelfredzaamheid. Een eigen (t)huis is een voorwaarde daarvoor. Het Middelpunt maakt gebruik van de expertise van het loket in Purmerend zodat zij inwoners met een hulpvraag op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang nog beter kunnen helpen. Hiermee bereiden we ons (tevens) voor op de nieuwe situatie in 2021 waarin gemeenten nadrukkelijker een rol krijgen bij het huisvesten van deze doelgroepen.

De Woonvisie 2016 van Landsmeer speelt al in op de huisvestingsvragen in relatie tot zorg. De uitgangspunten van de Woonvisie 2016-2024 van de gemeente Landsmeer zijn:

- Verhoging van de dynamiek op de woningmarkt (doorstroming bevorderen).
- Het behouden en waar mogelijk uitbreiden van de sociale woningvoorraad, zodat het jaarlijks aanbod in het betaalbare segment op peil blijft.
- Creëren van een vraaggericht woningaanbod waarin mensen zelfredzaam kunnen zijn.
- Voldoende woningaanbod voor mensen met een psychiatrische achtergrond of lichamelijke en verstandelijke beperking.
- Realiseren van extra aanbod voor jongeren, starters, mensen met minder financiële draagkracht, ouderen en zorgbehoevenden.
- Onderzoek uitgevoerd naar het indiceren en het labelen van zorgwoningen.

Prestatieafspraken

Met de woningcorporaties Eigen Haard en Rochdale zijn jaarlijkse (wettelijk verplichte) prestatieafspraken gemaakt die bijdragen aan de uitvoering van de Woonvisie. In deze afspraken is er onder meer aandacht voor:

- Het vergroten van de bestaande woningvoorraad (met name seniorenwoningen).
- Het bevorderen van de doorstroom (bijvoorbeeld door scheef wonen aan te pakken).
- De beschikbaarheid van woningen voor kwetsbare doelgroepen (zoals daklozen, inwoners met een indicatie beschermd wonen of een urgentiebewijs op sociaal medische gronden).
- De beschikbaarheid van woningen die geschikt zijn (of eenvoudig aanpasbaar) voor inwoners met lichamelijke beperkingen.
- I.s.m. huurdersverenigingen zorgen voor meer bewustwording over het verduurzamen van woningen.

Generatie-wonen faciliteren

Inmiddels is in alle bestemmingsplannen een regeling opgenomen waarmee het onder voorwaarden mogelijk is om met meerdere generaties op één perceel te wonen. De inhoud van de regeling is in alle bestemmingsplannen vergelijkbaar, maar de procedure niet. Hierdoor is niet duidelijk of hier daadwerkelijk gebruik van wordt gemaakt.

Openbare ruimte

Er is een seniorenroute om ouderen veilig door het drukke verkeer in ons dorp te laten bewegen. Openbare gebouwen zijn gescreend op toegankelijkheid. Bij de herinrichting van Havenzathe is in co-creatie met bewoners aandacht voor het creëren van ruimte voor ontmoeting door bankjes, of andere plekken voor ontmoeting te creëren en het stimuleren van burencontact en hulp (ook belangrijke voorwaarden voor zelfstandig blijven wonen) in de wijk.

Wat gaan we doen?

Afspraken maken met de corporaties en zorgaanbieders over beschermd wonen

Vanaf 2021 wordt de financiële verantwoordelijkheid voor maatschappelijke opvang en Beschermd Wonen verlegd van centrumgemeenten naar alle gemeenten. Pas in mei 2020 wordt door het ministerie bekend gemaakt hoe vanaf 2021 de verdeling van het budget zal zijn. Om uitstroom uit beschermd wonen en opvang mogelijk te maken gaat de gemeente (i.s.m. de regio) afspraken maken met de woningcorporaties over het beschikbaar stellen van vrijgekomen woningen en afstemming bevorderen tussen corporaties en zorgaanbieders over ambulante begeleiding.

Doorstromingsbereidheid stimuleren

Er wordt relatief weinig verhuisd in Landsmeer. We gaan in samenspraak met corporaties inzetten op mogelijkheden om doorstroom te bevorderen. We willen inwoners verleiden om verhuizing naar passende woonruimte (gezien de grootte of de hoogte van de huur) te laten overwegen. Een voorbeeld hiervan zijn zogenaamde woonadviesgesprekken met senioren. Hiermee zijn in andere gemeenten positieve ervaringen opgedaan. Er moeten dan natuurlijk wel woningen zijn om naar door te stromen.

Gezamenlijke uitvoering

De gemeentelijke teams Sociaal Domein en Fysiek domein (beleid en projecten) werken vanaf de zomer van 2019 intensief samen om levensloopbestendig wonen te bevorderen en de mogelijkheden een sociale huurwoning voor inwoners in een urgente situatie te vergroten. Wij gaan ons samen inzetten om de uitgangspunten uit de Woonvisie te realiseren. Wij gaan hiervoor in 2019 interne samenwerkingsafspraken maken, een (eenvoudige) overlegstructuur inrichten en in 2020 een (eenvoudig) monitor systeem inrichten. Team Sociaal Domein levert hiervoor informatie over de behoeften van inwoners en kennis over wat nodig is om woningen en woonomgeving sociaal gezien geschikt te maken. Team Fysiek brengt kennis in over woningbouw, omgevingswet e.d. Sociaal Domein betrekt hier partners zoals welzijnsorganisaties, inwoners ondersteuners en zorgaanbieders bij. Ruimtelijke ontwikkeling betrekt hier corporaties, projectontwikkelaars en andere deskundigen bij.

Openbare ruimte

Co-creatie met bewoners zoals bij Havenzathe zal de komende jaren ook bij andere projecten worden toegepast. Door de inbreng van bewoners zal er naar verwachting meer aandacht zijn voor toegankelijkheid en ontmoeting in de buurten.

Door intensievere samenwerking tussen gemeentelijke team Fysiek en Sociaal Domein komt er meer aandacht voor toegankelijkheid en geschiktheid voor inwoners met beperkingen bij nieuwbouw of renovatie van woningen en (her) inrichting van de openbare ruimte.

Financiën

Naar verwachting zijn bij deze opgave geen extra kosten gemoeid.

7. Effectieve aanpak van eenzaamheid

Wat is de opgave?

Het tegengaan van eenzaamheid is een van speerpunten uit het collegeprogramma en de gemeente heeft zich aangesloten bij het landelijk actieprogramma. In Landsmeer voelt 39,5 procent van de inwoners zich (wel eens) eenzaam. Van dit percentage eenzame inwoners voelt 8 procent zich ernstig eenzaam. Een veelgebruikte definitie van eenzaamheid is: Eenzaamheid is het subjectief ervaren van een onplezierig of ontoelaatbaar gemis aan (kwaliteit van) bepaalde sociale relaties. Het kan dus gaan om het aantal contacten en/of de kwaliteit van de contacten. Dit leidt tot twee soorten eenzaamheid:

- Sociale eenzaamheid: het ontbreken van contacten met mensen waarmee men bepaalde gemeenschappelijke kenmerken deelt, zoals vrienden, kennissen of collega's;
- Emotionele eenzaamheid: dit treedt op als iemand een hechte, intieme band mist met één andere persoon, meestal de levenspartner.

Gevoelens van eenzaamheid komen bij alle leeftijdsgroepen voor en kunnen negatieve effecten op de gezondheid hebben en de zelfredzaamheid verminderen. Daarom is het belangrijk om in te zetten op preventie, om ernstige eenzaamheid te voorkomen. Het verlichten van sociale eenzaamheid is eenvoudiger dan het verlichten van emotionele eenzaamheid.

Wat doen we al?

Activiteiten van diverse organisaties

Er zijn al veel organisaties die met hun activiteiten en hun proactieve benadering bijdragen aan het verminderen van eenzaamheid. De doelgroep is primair senioren.

- DCL SamenMeer met inloopochtenden, clubs en activiteiten, informatie en advies.
- Wonen+ met maatjesproject, Samenkracht (vrijwilliger helpt inwoner om eigen netwerk te versterken) en hulp bij klusjes in en om het huis.
- MEE: cliëntondersteuning gericht op participatie.
- Mantelzorgondersteuning: onder andere lotgenotencontacten.

Signaleren

Thuiszorgorganisaties (Evean, Zorgcirkel en Vlindervrije zorg), huisartsen en hun praktijkondersteuners spelen een belangrijke rol bij het signaleren en aanpakken van eenzaamheid. Zij worden gefinancierd vanuit de Zorgverzekeringswet.

Proactieve benadering

Eenzaamheid is nog steeds een taboe en eenzame mensen ervaren vaak een grote drempel om naar buiten te treden. Ervaring leert dat een proactieve benadering en soms zelfs intensieve begeleiding nodig is om eenzame bewoners daadwerkelijk de eerste stappen naar ontmoeting en activiteiten te laten zetten. De intensieve begeleiding kan bijvoorbeeld bestaan uit het letterlijk van huis ophalen van een inwoner of een vrijwilliger die de eerste paar keer mee gaat naar een activiteit.

Platformoverleg

In het tweemaandelijkse platformoverleg ontmoeten hulp- en dienstverleners van DCL SamenMeer, Wonen+, MEE, SMD, thuiszorgorganisaties en POH-ers elkaar. SMD en MEE nemen tevens deel aan het brede netwerkoverleg in het Middelpunt. Beide overleggen hebben een andere scope maar beide bieden kennisuitwisseling, casuïstiek en doorverwijzing.

Werkgroep eenzaamheid

Eind 2018 heeft DCL SamenMeer een conferentie voor professionals over het thema Eenzaamheid georganiseerd. De uitkomsten van het symposium waren onder meer: behoefte aan verbeteren van de samenwerking, deskundigheidsbevordering en het bespreekbaar maken van eenzaamheid. Begin 2019 is een werkgroep (uitvoerenden van Mee, Wonen+, Evean Thuiszorg en beleidsmedewerker gemeente) gestart om deze uitkomsten verder uit te werken.

Wat gaan we doen?

De gemeente heeft de ambitie er voor te zorgen dat niemand zich meer eenzaam voelt in Landsmeer. Gezien de complexiteit van het probleem is dat helaas niet realistisch, dus streven we ernaar dat in 2022 nog hooguit 10 procent zich (soms) eenzaam voelt (nu is dat bijna 40 procent).

Actieprogramma Eén tegen eenzaamheid

De gemeente Landsmeer heeft zich recent aangesloten bij het landelijke actieprogramma Eén tegen eenzaamheid. De vijf pijlers van dit actieprogramma zijn:

- Bestuurlijk draagvlak
- Creëer een sterk netwerk
- Betrek mensen, eenzamen, zelf
- Werk aan een duurzame aanpak
- Monitoring en evaluatie

Onze aanpak zullen we daaraan toetsen en zal ook in het kader van het actieprogramma getoetst worden.

Bewezen effectieve aanpak

We willen in Landsmeer graag doen wat (bewezen) effectief is. We moeten ons realiseren dat eenzaamheid niet volledig en zeker niet eenvoudig op te lossen is. Het vereist een zorgvuldige analyse en maatwerk. Uit literatuurstudie[5] blijkt dat een goed doordacht plan, met haalbare doelstellingen een voorwaarde voor een effectieve aanpak is. 'Eén tegen eenzaamheid' biedt een kennisbank met succesverhalen van andere gemeenten en organisaties. Succesverhalen kunnen niet klakkeloos worden gekopieerd in Landsmeer. We moeten vooraf zorgvuldig beoordelen wat de succesfactoren zijn en in hoeverre dat bij onze situatie past.

Samen met partners, in het bijzonder de werkgroep eenzaamheid, stellen we onze aanpak van eenzaamheid op. Hierbij richten we ons nadrukkelijk ook op jongeren. Het oprichten van een steunpunt eenzaamheid is een van de mogelijkheden, evenals het jaarlijks organiseren van een symposium over eenzaamheid. Bij de aanpak wordt ook de samenleving ingeschakeld, zoals bijvoorbeeld bij de campagne 'Wie neem je mee?'. De bestaande activiteiten lopen door. Over de effectiviteit van de nieuwe aanpak op eenzaamheid organiseren we een conferentie.

Financiën

In de begroting zijn voor de genoemde organisaties de volgende posten opgenomen.

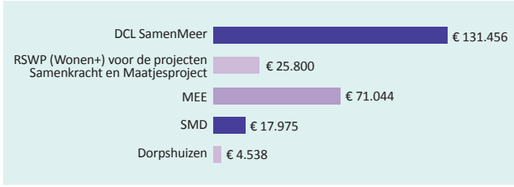

Voor de uitvoering van de nieuwe voornemens zal naar verwachting extra geld nodig zijn. Dit is opgenomen in het transformatiefonds.

8. Ontwikkelen tot een dementievriendelijke gemeente

Wat is de opgave?

In Landsmeer wonen volgens Alzheimer Nederland zo'n 1,6 procent mensen met dementie en dit percentage stijgt de komende jaren. Dit betekent dat er meer mantelzorgers komen en dat meer inwoners en organisaties in onze gemeente te maken krijgen met dementie. Het toenemende aantal mensen met dementie vraagt om een goede samenwerking met partners en de omgeving. Daarbij is niet alleen het sociaal netwerk van belang, maar de gehele omgeving. Het is zaak om als samenleving alert te zijn en adequaat te reageren. Dat geldt voor alle inwoners, en in het bijzonder voor bepaalde beroepsgroepen, zoals medewerkers van het gemeentehuis met publiekscontacten, vrijwilligers, maatschappelijk ondernemers, thuiszorgmedewerkers, politieagenten, maar ook winkeliers, verenigingen en kappers. Daarvoor is een samenhangende aanpak en samenwerking nodig. Vanwege het langer thuis wonen en op basis van preventie is het ontwikkelen van Landsmeer tot een dementievriendelijke gemeente een opgave en een collegeprioriteit.

De prognose van het aantal dementeerden in Landsmeer:

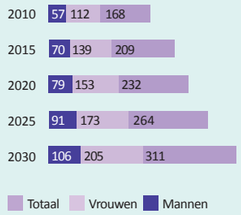

Wat doen we al?

Casemanager dementie via de Zorgverzekeringswet

Hulpvragen en ondersteuningsverzoeken over de zorg voor mensen met dementie komen bij het Middelpunt binnen. In Landsmeer biedt een casemanager-dementie (gefinancierd uit de Zorgverzekeringswet) informatie, advies en ondersteuning aan thuiswonende mensen met dementie.

5 CBS Paper "Meten van Eenzaamheid" 2018 , Eenzaamheid vanuit Wetenschappelijk perspectief gemeente Amsterdam, Eenzaamheid wetenschap en achtergrond BVWO jaaruitgave 2010

Activiteiten en netwerkvorming
Inwoners met dementie kunnen deelnemen aan het reguliere aanbod van verschillende welzijnsorganisaties. Door kennisuitwisseling, casuïstiekbespreking en het Platformoverleg (tweemaandelijks overleg voor hulp- en dienstverleners doelgroep ouderen) blijft de (lokale) kennis over het herkennen en omgaan met mensen met dementie en hun naasten en de juiste doorverwijzing van de doelgroep actueel.
Er zijn in 2019 over het thema dementie in DCL SamenMeer twee succesvolle conferenties voor inwoners en professionals georganiseerd. Dergelijke inspirerende conferenties zijn zeker voor herhaling vatbaar, om elkaar te ontmoeten en kennis op te doen.

Dagbesteding
Voor mensen met gevorderde dementie is er middels een indicatie de dagbesteding in de Jonkerhof en voor mensen die niet meer zelfstandig kunnen wonen is er de Keern.

Wat gaan we doen?

Dementievriendelijke gemeente worden
Voor het behalen van een officiële verklaring dat de gemeente Landsmeer een dementievriendelijke gemeente is, dient de gemeente te voldoen aan tenminste twee van de onderstaande voorwaarden:
— Draagt bij aan het doorbreken van het taboe op dementie.
— Draagt bij aan het vergroten van kennis over dementie.
— Houdt in zijn/haar beleid rekening met mensen met dementie en/of hun naasten.
— Draagt eraan bij dat mensen met dementie langer thuis kunnen blijven wonen.
— Draagt bij aan een meer veilige, prettige en makkelijke leefomgeving bij dementie.
— Wordt gewaardeerd door mensen met dementie en hun naasten vanwege de service aan hen verleend.
— Biedt passende hulp en ondersteuning aan mensen met dementie en hun naasten.
— Maakt het mogelijk dat mensen met dementie kunnen blijven meedoen.
— Stimuleert zijn/haar netwerk om dementievriendelijk te worden.
— Tenminste 70 procent van de medewerkers/vrijwilligers moet een training over (omgaan met) dementie gevolgd hebben en online zijn geregistreerd bij Samen dementievriendelijk.

Vergroten van kennis over dementie
Gebrek aan kennis is vaak de oorzaak van problemen bij het omgaan met mensen met dementie. We gaan daarom binnen de gemeente Landsmeer de volgende stappen bewerkstelligen:
— Medewerkers van de gemeente Landsmeer een training over dementie aanbieden.
— Inwoners, vrijwilligers- en sportorganisaties middels verschillende kanalen aanmoedigen om één van de gratis online trainingen over dementie te volgen.
— Dementie in de samenleving bespreekbaar maken met de inzet van verschillende communicatiemiddelen.

Ontmoetingscentrum als laagdrempelige voorziening
Consulenten en partners in het sociaal domein geven aan dat er behoefte is aan laagdrempelige, algemene voorziening waar mensen met beginnende dementie terecht kunnen. Volgens hen vinden inwoners met dementie in Landsmeer onvoldoende aansluiting bij de huidige ontmoetingsplekken. Er is beleid in gang gezet om dit gat op te vullen. Het ontmoetingscentrum in de Keern fungeert vanaf eind 2019 als voorziening voor onder andere mensen met beginnend dementie. Daar kunnen zij terecht voor ontmoeting en passende activiteiten. Hiermee blijft deze doelgroep onder de mensen, voelen ze zich nuttig en begrepen, worden de mantelzorgers ontlast en wordt daarmee overbelasting voorkomen. Ook vindt signalering plaats en kan voor een soepele overgang naar geïndiceerde dagbesteding plaatsvinden. Het centrum staat ook open voor inwoners met andere aandoeningen zoals niet aangeboren hersenletsel.

Sociale kaart met alle dienstverlening op dementie in alle fases
Het dementieproces kenmerkt zich door een aantal fasen. Ieder fase is bepalend voor de hulp of zorg die geboden kan worden. Aangezien de fasen geleidelijk in elkaar overgaan, is het ook zaak de vormen van hulp en zorg op elkaar te laten aansluiten. Dit vraagt om goede afstemming tussen de organisaties, de professionals en de informele zorg (mantelzorg en vrijwilligers). Om dit te bewerkstelligen ontwikkelen we een sociale kaart met als resultaat dat diverse partners en partijen elkaar beter weten te vinden, ook op het gebied van dementie. De algemeen toegankelijke voorzieningen van Landsmeer zullen tevens toegevoegd worden aan de sociale kaart.

Financiën

In 2019 wordt € 152.734 besteed aan de dienstverlening waaronder dementie[6].
Vanwege de verwachte toename van het aantal mensen met dementie is ook een stijging van het aantal indicaties voor huishoudelijke hulp, respijtzorg, dagbesteding en persoonlijke begeleiding te verwachten. Ook zal het gebruik van de algemene voorzieningen in Landsmeer naar verwachting stijgen. Dit betekent dat er extra middelen nodig zijn om de extra indicaties en de voorliggende voorzieningen te financieren, zoals het verder ontwikkelen van het ontmoetingscentrum. Dit is opgenomen in het transformatiefonds.

9. Versterken mantelzorgondersteuning

Wat is de opgave ?

Zowel het landelijke als het gemeentelijk overheidsbeleid is erop gericht om mensen zo lang mogelijk zelfstandig thuis te laten wonen. Hierdoor doen steeds meer mensen met een beperking of ziekte (naast de thuiszorg) een beroep op hun omgeving. Familie maar ook buren en vrienden doen hun taken als mantelzorger veelal met liefde. Om de hulp en zorg langere tijd te kunnen volhouden is het nodig dat mantelzorgers goed voor zich zelf (leren) zorgen, hun ervaringen kunnen delen of er even tussenuit kunnen. Ondersteuning is belangrijk om mensen met een beperking langer thuis te laten wonen maar ook om uitval op het werk en gezondheidsklachten van mantelzorgers te voorkomen. In Landsmeer zijn er relatief veel mantelzorgers, naar schatting 2831 mantelzorgers van 15 jaar en ouder, waarvan er 243 zwaar belast zijn. Met zwaar belast wordt bedoeld dat zij dusdanig intensief en/of langdurige zorg verlenen dat zijn hun eigen bezigheden niet meer volledig kunnen uitvoeren en/of door de belasting negatieve invloed op hun gezondheid en welbevinden ervaren. Goede ondersteuning van mantelzorgers is een van de speerpunten in het collegeprogramma 2018-2022.

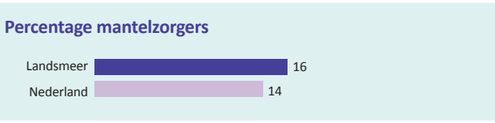

Wat doen we al?

Mantelzorgconsulent
De mantelzorgconsulent van de SMD heeft gemiddeld zes uur per week voor de volgende taken: een spreekuur in het Middelpunt, de organisatie van het mantelzorgcompliment en het organiseren van inspiratiemiddagen. Daarnaast neemt ze deel aan het platformoverleg en andere lokale contacten met professionals.

6 Jonkerhof, ontmoetingscentrum en dagbesteding wordt door meer mensen dan alleen mensen met dementie gebruikt.

Respijtzorg op basis van de Wmo
Inwoners kunnen bij het Middelpunt een indicatie voor respijtzorg aanvragen. Dit is bedoeld voor een korte opname in een verpleeghuis, zodat de mantelzorger even op adem kan komen.

Ondersteuning door ander hulp en dienstverlener.
Cliëntondersteuners van MEE en welzijnsorganisaties als DCL SamenMeer en Wonen+ bieden indirect ondersteuning aan mantelzorgers.

Wat gaan we doen?

Uitbreiding van het aantal uren mantelzorgconsulent
Het aantal van zes uur per week voor mantelzorgondersteuning is te kort om echt van betekenis te zijn. We verdubbelen het aantal uren voor mantelzorgondersteuning met als doel:
— De doelgroep actief op te zoeken.
— Meer aandacht voor bereik jonge mantelzorgers.
— Intensiever te kunnen deelnemen aan het hulp- en dienstverlenersnetwerk in Landsmeer.
— Lotgenotencontacten te organiseren.

De ervaring die de mantelzorgconsulent in andere gemeenten heeft is dat mantelzorgers actief benaderen veel effectiever is dan een spreekuur. Dit kan bijvoorbeeld door deelnemers aan een inspiratiemiddag na te bellen. De mantelzorgconsulent kan ook intensiever contact onderhouden met verenigingen, kerken etc. en aansluiten bij bestaande bijeenkomsten als ‘vindplaatsen ‘ voor mantelzorgers. De ervaring leert namelijk dat het voor overbelaste mantelzorgers teveel gevraagd is om naar het spreekuur te komen. Bij een actieve benadering reageren zij doorgaans positief . Het is dus belangrijk nog beter aan te sluiten bij de behoeften. Uit signalen van inwoners, hulp- en dienstverleners en van mantelzorg.nl. blijkt dat er vooral behoefte is aan lotgenotencontact (ervaring delen, steun bij elkaar in een ontspannen sfeer) en praktische hulp (bij aanvragen thuiszorg of indicatie dagbesteding of hulp bij huishouden).

Creëren van een aanbod laagdrempelige respijtzorg
De respijtzorg in een verpleeghuis is niet populair en de indicatie wordt ook niet eenvoudig verstrekt. Er is behoefte aan laagdrempeligere vormen van respijtzorg, zoals:
— Af en toe tijdelijke overname van de zorg. Niet door tijdelijke opname, maar doordat er een vrijwilliger een paar uurtjes de zorg overneemt.
— Zonder verwijzing of indicatie naar een geschikte activiteit of ontmoetingsplek kunnen gaan, zoals het ontmoetingscentrum (zie opgave dementievriendelijke gemeente).
— Matching en begeleiding van vrijwilligers die ‘oppas ‘ of andere vormen van ondersteuning kunnen bieden.

Financiën

De kosten voor de mantelzorgconsulent bedragen € 17.000. Voor het versterken van mantelzorgondersteuning zijn extra middelen nodig. Dit is opgenomen in het transformatiefonds.

10. Doorontwikkelen van het middelpunt

Wat is de opgave ?

In het Middelpunt is de toegang voor de maatwerkvoorzieningen belegd. Daar komen aanmeldingen voor maatwerkvoorzieningen voor Wmo en Jeugdwet binnen. Daarnaast komen hier ook vragen om informatie en ondersteuning op het gebied van werk en inkomen, armoede, schulden en inburgering binnen. De mantelzorgconsulent, sociaal raadsvrouw, maatschappelijk werker en MEE consulent houden spreekuur. Deze professionals werken in het Middelpunt nauw samen met Wmo- en jeugdconsulenten (zorgregisseurs), de gemeentelijke re-integratieconsulenten en de leerplichtambtenaar.

Nog niet alle inwoners weten het Middelpunt te vinden. De bekendheid bij inwoners over de dienstverlening van het Middelpunt kan worden vergroot. Het betreft informatie over aanmelding, maar ook over welke informatie je er kunt halen en welke hulpverleners je treft. Het Middelpunt moet nog meer het letterlijke middelpunt van Landsmeer worden; laagdrempelig, met een open uitstraling.

Wat doen we al?

De aanwezigheid van veel verschillende hulp- en dienstverleners versterkt de samenwerking, vergroot de kennis en bevordert de integraliteit. Zelfs een ogenschijnlijk minder belangrijk detail als een mooi nieuw gebouw waarin inwoners prettig ontvangen worden en er letterlijk meer ruimte is om samen te werken heeft een positieve invloed. Hier profiteert de inwoner van.

De hulpvragen die komen lijken steeds complexer te worden. In het brede netwerkoverleg waar ook hulp- en dienstverleners van buiten het Middelpunt (zoals Vluchtelingenwerk en casemanager dementie) aanschuiven worden complexe casussen behandeld. In dit overleg schuift ook regelmatig een hulp- of dienstverlener aan om voorlichting te geven over zijn werkzaamheden. Hierdoor zijn de aanwezige hulp- en dienstverleners steeds beter geïnformeerd om vragen van inwoners te beantwoorden.

De consulenten (zorgregisseurs) zijn getraind in het voeren van gesprekken waarin alle levensgebieden aan de orde komen. Dit jaar was er in het regionale samenwerkingsverband voor de inkoop van Wmo arrangementen (hulp bij houshouden, begeleiding en dagbesteding) extra aandacht voor deskundigheidsbevordering op het gebied van gespreksvoering.

Alle hulp- en dienstverleners in het Middelpunt hanteren de uitgangspunten uit de behoorlijkheidswijzer van de Nationale ombudsman. Dat wil zeggen: open en duidelijk, respectvol, betrokken en oplossingsgericht, eerlijk en betrouwbaar.

Wat gaan we doen?

We gaan de bekendheid van het Middelpunt vergroten. Niet alleen de inwoners, maar ook huisartsen, scholen en verenigingen moeten het Middelpunt beter weten te vinden. Hiervoor stellen we een communicatieplan op. We denken bijvoorbeeld aan: berichten in Kompas en in nieuwsbrieven van lokale hulp- en diensterverleners, informatiebladen (factsheets) en poster en voorlichtingen geven in bijeenkomsten van lokale hulp- en diensterverleners. In de communicatie moet de focus niet alleen op hulp en zorg bij opvoeding en leven met beperkingen worden gelegd, ook moet het de inwoner duidelijk worden dat het Middelpunt er is voor ondersteuning bij werk, participatie, schulden etc.

Om nog beter gebruik te maken van de aanwezige kennis en integraliteit gaan we onderzoeken hoe het bestaande breed netwerkoverleg te optimaliseren, bijvoorbeeld door inzet van casuïstiek- en intervisie-methodes of (tijdelijk) externe begeleider. Met name de link van aanwezige hulp- en dienstverleners naar werk, participatie en aanpak van armoede en schulden kan beter.

Om het Middelpunt een nog meer toegankelijke, laagdrempelige uitstraling te geven onderzoeken we aantal mogelijkheden:
— Letterlijk meer toegankelijkheid en zichtbaarheid door richtingbordjes, een duidelijkere vermelding op de gevel of een letterlijk open deur tijdens spreekuren.
— Activiteiten zoals informatiebijeenkomsten of incidentele speekuren van andere dan de gebruikelijke hulpverleners organiseren.

Doel is dat meer inwoners de locatie leren kennen en daardoor ook als zij vragen hebben de weg kennen en sneller komen. Aandachtspunt is dat het Middelpunt naast ‘loket ‘ ook een werkplek is waar rustig gewerkt kan worden. Wellicht biedt samenwerking met het naastgelegen ontmoetingscentrum mogelijkheden om alle functies van het Middelpunt (werkplek, loket, ontmoetingsplaats voor inwoners) te combineren.

Tenslotte gaan we de informatie- en adviesfunctie van het Middelpunt doorontwikkelen. Wanneer meer inwoners het Middelpunt bellen of bezoeken kan er ook meer informatie en advies worden gegeven. Mogelijkheden om het scala aan aanwezige hulp- en dienstverleners op het Middelpunt uit te breiden om een nog breder palet aan vragen te kunnen beantwoorden is hiertoe ook een mogelijkheid. We spelen hierbij in op de behoeften van inwoners. Informatie en advies wordt in toenemende mate digitaal gezocht; de pagina’s over het Middelpunt op de gemeentelijke website zullen hier voortdurend op worden aangepast.

11. Creëren van goede randvoorwaarden

Naast de inhoudelijke opgaven, zoals die hiervoor zijn beschreven, zijn er ook verbeteringen op het gebied van de randvoorwaarden mogelijk. Het betreft het verbeteren van de voorlichting over de mogelijkheden voor ondersteuning die er zijn voor inwoners in Landsmeer, het stimuleren van de samenwerking tussen de verschillende partners en hun professionals. Een derde prioriteit betreft de ondersteuning van vrijwilligers(werk).

11.1 Communicatie en voorlichting

Wat is de opgave?

Informatie over de ondersteuningsmogelijkheden moet mensen uiteraard bereiken wil het effectief zijn. Dat blijkt niet alleen te lukken met de berichten in de krant, op de website van de gemeente en van het Middelpunt. Niet alle informatie die van belang is, is goed vindbaar en begrijpelijk.

Wat doen we al?

Er is informatie op de website van de gemeente, we maken folders en schrijven persberichten over nieuwe ontwikkelingen en schrijven als dat nodig is mensen persoonlijk aan.

Wat gaan we doen?

We zullen kritisch naar onze communicatiemiddelen, kanalen en uitingen kijken en de communicatie vereenvoudigen, bundelen en multimediaal maken. Met een multimediale aanpak willen we het bereik verhogen onder jongeren en onder mensen die moeite hebben met taal of minder snel van begrip zijn, maar ook onder professionals. Zij zijn niet altijd goed op de hoogte van wat de gemeente of andere partners doen of ze kunnen de relevante informatie niet snel vinden, zo bleek uit de bijeenkomsten met partners.

Financiën

De kosten voor communicatie zijn opgenomen in de overhead van de begroting en zijn niet alleen voor het sociaal domein. Voor het herijken van het communicatiebeleid en het ontwikkelen en uitvoeren van nieuwe aanpakken trekken we op projectbasis een communicatieadviseur aan, specifiek voor het sociaal domein. Deze kan bekostigd worden uit het budget inhuur specialistische kennis. Voor de inzet van bijvoorbeeld informatiemateriaal en campagnes reserveren we een bedrag in het transformatiefonds.

11.2 Samenwerking met en tussen partners

Wat is de opgave?

Voor het succes van het beleid is samenwerking met alle partners en vrijwilligers die het beleid uitvoeren een voorwaarde. Daar zijn ook structuren en procedures voor nodig, maar vooral heldere doelen over wat bereikt moet worden en wie daaraan op welke wijze bijdraagt. De huidige structuur werkt, maar we zien dat er meer nodig is om het netwerk van partners te ondersteunen en te faciliteren. Daarnaast zien we kansen om als gemeente actiever te zijn in overleggen met partijen die nu niet deelnemen aan bestaande overleggen, zoals huisartsen of thuiszorgorganisaties. We zien het als onze taak om de condities voor goede samenwerking te scheppen.

Wat doen we al?

Er zijn in Landsmeer diverse overlegstructuren:

- Platformoverleg waarin partners met name gericht op doelgroep ouderen elkaar op uitvoeringsniveau ontmoeten, elkaar informeren, kennis en ervaringen uitwisselen.
- Breed Netwerkoverleg met partners op het brede gebied van jeugd, ouderen, participatie, re-integratie, armoede/schulden en vluchtelingen. Zij bespreken met elkaar casuïstiek en wisselen kennis uit.
- Stuurgroep Ketensamenwerking met bestuurders van DCL SamenMeer, RSWP, Zorgcirkel, wethouder en beleidsmedewerkers bespreken op bestuurlijk- en beleidsniveau de samenwerking in Landsmeer voor de doelgroep ouderen
- Met het onderwijs en de kinderopvang vindt een aantal keer per jaar het zogenaamde op overeenstemming gerichte overleg plaats (OGOO).

Daarnaast zijn er diverse werkgroepen actief die samenwerkingsthema's zoals eenzaamheid nader uit werken. In 2018 en 2019 zijn in nauwe samenwerking met partners conferenties over onderwerpen zoals dementie of eenzaamheid georganiseerd. Hieruit zijn werkgroepen voortgekomen om de in de conferentie gemaakte plannen uit te voeren. DCL SamenMeer heeft de rol van organisator van conferenties over dementie overgenomen.

Vrijwilligers zijn binnen de organisatie waar zij werken vaak betrokken bij het (uitvoerings)beleid. Organisaties proberen hun activiteiten op elkaar af te stemmen, zodat zij elkaar niet beconcurreren bij de inzet van vrijwilligers.

Wat gaan we doen?

Inrichten van een structuur voor de uitvoering

We pakken de uitvoering van het beleidsplan ook samen met de partners op en richten daar een structuur voor in. De huidige overlegstructuur wordt kritisch tegen het licht gehouden met het oog op gezamenlijke uitvoering van dit beleidsplan. Daarbij kijken we ook of het netwerk van partners vergroot moet worden met bijvoorbeeld partners op de terreinen veiligheid en wonen.

Ondersteunen en faciliteren van de samenhang in het netwerk

Ontmoeting en de gezamenlijke uitwerking van de opgaven ligt aan de basis van samenwerking, waarbij de rol van een groot aantal diverse beroepskrachten belangrijk is. De gemeente gaat ontmoeting en samenwerking bevorderen, onder andere door het (samen met partners) organiseren van themabijeenkomsten.

Voor de overlegstructuur op uitvoeringsniveau sluiten we aan bij wat er al is en optimaliseren we dit door meer partijen te betrekken en blijvende aandacht voor inspirerende werkvormen. Voor overleg op bestuurlijk- en beleidsniveau zal de scope van ketensamenwerking waar mogelijk worden verbreed.

11.3 Vrijwilligersbeleid

Wat is de opgave?

Er zijn opvallend veel vrijwilligers actief in Landsmeer. Deze zijn onmisbaar en worden door de gemeente en diverse organisaties dan ook gekoesterd. Organisaties geven aan (meer) behoefte te hebben aan ondersteuning bij de werving, matching, deskundigheidsbevordering en begeleiding van vrijwilligers. Met name dit laatste is actueel door de complexere hulpvraag en de bezoekers/deelnemers met complexere (gedrags)problematiek. De gemeente gaat in gesprek met partners om de behoefte aan ondersteuning te inventariseren en te bepalen welke rol de gemeente hierin speelt.

Wat doen we al?

Wij investeren nadrukkelijk in organisaties zoals WonenPlus en DCL SamenMeer die voornamelijk met vrijwilligers werken. De organisaties zelf investeren in waardering, begeleiding en deskundigheidsbevordering van vrijwilligers. Daarnaast helpt Vrijwilligerscentrale Amsterdam bij de bemiddeling van vrijwilligers naar diverse organisaties.

Wat gaan we doen?

We verhelderen de behoeften op het gebied van vrijwilligersbeleid, zoals gezegd door in gesprek te gaan met partners. In dit gesprek kunnen ook vormen van waardering en het stimuleren van vrijwilligerswerk onderwerpen zijn. Gedacht kan worden aan een jaarlijkse vrijwilligersprijs of gezamenlijke wervingsacties. Op basis van de uitkomsten van gesprekken, zal (beknopt) vrijwilligersbeleid worden geformuleerd met daarin duidelijkheid over wat van de partners en wat van de gemeente kan worden verwacht.

Financiën

Mogelijk zijn met de inzet van de ondersteuning van vrijwilligers en/of hun organisatie kosten gemoeid. Dat zal gaandeweg de uitvoering blijken. We reserveren hiervoor een bedrag in het transformatiefonds.

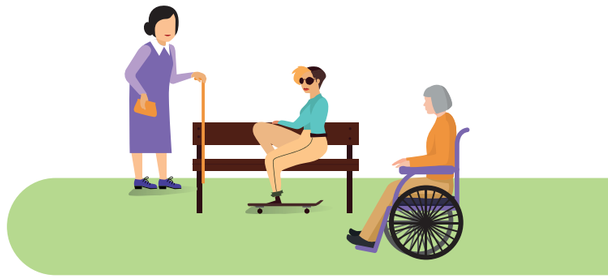

5. BLIJVEN DOEN WAT WERKT

In dit hoofdstuk worden de wettelijke kaders van het sociaal domein benoemd door een korte omschrijving van de wetten. Daarnaast worden de taken benoemd die voortgezet worden en die niet al eerder bij de opgaven aan de orde zijn geweest. Per onderdeel worden ook doorontwikkelingen benoemd, als dat van toepassing is.

Subsidiebeleid

Subsidies worden verstrekt in de verschillende domein in het sociaal beleid, zoals zorg en welzijn, gezondheid, cultuur en sport. Uitgangspunt daarbij is dat zij bijdragen aan het algemeen welzijn van de inwoners van de gemeente Landsmeer. We kennen budgetsubsidies (op grond van prestaties), stimuleringssubsidies (op grond van activiteiten) en eenmalige subsidies. In totaal wordt ruim zes ton besteed aan subsidies. We stimuleren de onderlinge samenwerking tussen de sportverenigingen in de sportadviesraad.

Doorontwikkeling

Vanwege het belang van sport onderzoeken we de mogelijkheden van een sportpas, waarmee we de drempel om te sporten zo laag mogelijk proberen te houden. In de in 2019 op te stellen cultuurvisie besteden we aandacht aan de relatie met diverse opgaven uit het meerjarenbeleidsplan (o.a. preventieve voorzieningen voor jongeren en eenzaamheid).

Onderwijs

Onderwijshuisvesting

Op basis van de wet op het primair onderwijs (WPO) heeft de gemeente diverse verantwoordelijkheden en taken op onderwijshuisvestingsgebied. De gemeente heeft een zorgplicht voor het hebben van voldoende en adequate huisvesting voor onderwijs en bewegingsonderwijs. Daarnaast bestaat er een zorgtaak voor (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding, eerste inrichting en leerpakketten, herstel van constructiefouten en herstel en vervanging bij schade door bijzondere omstandigheden (bijv. vandalisme of schade door weersomstandigheden). In de verordening Onderwijshuisvesting Landsmeer is vastgelegd hoe juridisch en procedureel vorm gegeven wordt aan die verantwoordelijkheden.

Leerlingenvervoer

Leerlingenvervoer is bedoeld om de toegankelijkheid van het onderwijs te waarborgen. De gemeente heeft de wettelijke taak om te zorgen voor passend vervoer naar de dichtstbijzijnde, toegankelijke school die aansluit op de levensovertuiging van de ouders en/of de handicap of stoornis van het kind. Ieder kind heeft recht op passend onderwijs. In sommige gevallen kunnen kinderen niet zelfstandig naar school, of kunnen ze niet door hun ouders worden gehaald of gebracht. Als aan bepaalde criteria is voldaan, kunnen de ouders daarvoor dan een beroep doen op de gemeente. De gemeente heeft een verordening opgesteld waarin de bekostiging en regelgeving is vastgelegd.

Lokaal en regionale & educatieve agenda

De Lokale Educatieve Agenda (LEA) is geïntroduceerd als een instrument om het lokaal onderwijsbeleid vorm en inhoud te geven. Het is een instrument voor de samenwerking tussen gemeenten, schoolbesturen en overige partners. In Landsmeer wordt samen met de zes basisscholen een LEA gevoerd om tot gezamenlijke afspraken te komen over het onderwijs-, jeugd- en gezondheidsbeleid, de aansluiting met de kinderopvangorganisaties en lokale onderwerpen.

Gezondheidsbeleid

Op basis van de wet Publieke Gezondheid voert de GGD Zaanstreek-Waterland namens Landsmeer de wettelijk verplichte taken uit. Deze wet regelt de organisatie van de openbare gezondheidszorg, de bestrijding van infectieziektecrises en de isolatie van personen/vervoermiddelen die internationaal gezondheidsgevaren kunnen opleveren. Ook regelt de wet de jeugd- en ouderengezondheidszorg. De Wet publieke gezondheid vervangt sinds 2008 de Infectieziektewet, de Wet collectieve preventie volksgezondheid en de Quarantainewet. Veel van deze taken worden door de GGD uitgevoerd. De kerntaken zijn samengevat in vier pijlers. Deze pijlers staan niet los van elkaar maar worden in samenhang uitgevoerd:

Pijler 1: Monitoren, signaleren en adviseren
Pijler 2: Uitvoerende taken gezondheidsbescherming
Pijler 3: Publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crisis
Pijler 4: Toezicht houden

Monitoren, signaleren en adviseren

De GGD monitort gezondheidsrisico's in de sociale en fysieke omgeving. Onder dit programma vallen de taakvelden beleid, epidemiologie, gezondheidsbevordering. De GGD beschrijft de gezondheidssituatie van de bevolking en verricht hiervoor onderzoek in de Gezondheidsmonitor Zaanstreek-Waterland en adviseert de gemeente waar nodig.

Uitvoerende taken gezondheidsbescherming

De wet Publieke Gezondheid omschrijft een aantal gezondheidsbeschermende taken die om specifieke (medische) deskundigheid vragen. Onder dit programma vallen de taken infectieziektebestrijding, inclusief soa- en TBC-bestrijding en medische milieukunde. Ook de taakvelden Jeugdgezondheidszorg en het Meldpunt Overlast en Bemoeizorg zijn hier ondergebracht.

Publieke gezondheid bij rampen en crisis

In het kader van rampen en crisis voert de GGD taken uit op het terrein van infectieziekte bestrijding, medische milieukunde, psychosociale hulpverlening en gezondheidsonderzoek na rampen. De GGD-en bereiden zich voor op crises. Hierbij ligt de nadruk op Publieke Gezondheidsprocessen die door de Wet publieke gezondheid aan GGD-en zijn toebedeeld en worden uitgewerkt in het GGD Rampen Opvangplan (GROP): Infectieziektebestrijding (IZB), Psychosociale Hulp (PSH), Medische Milieukunde (MMK) en Gezondheidsonderzoek na rampen (GOR).

Toezicht

De GGD verricht toezichthoudende taken. Het toezicht kan signaleren en beïnvloedend van aard zijn of meer controlerend. Toezicht is één van de vier pijlers van de GGD. Op basis van wetgeving heeft de GGD een taak in het toezicht op de Kinderopvang, buitenschoolse opvang en gastouderbureaus, tatoeage- en piercing shops.

Doorontwikkeling

Preventieakkoord

In november 2018 heeft het kabinet in een Preventieakkoord bindende afspraken gemaakt over de aanpak van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. Wij vertalen dat door naar het lokaal beleid. Om dit te realiseren zullen we samenwerken met scholen en sportverenigingen en themabijeenkomsten en campagnes organiseren over roken, omgaan met alcohol en gezond gewicht. We zetten ons in om een rookvrije generatie op te laten groeien.

Suïcidepreventie

De GGD Zaanstreek-Waterland heeft met 113 Zelfmoordpreventie als één van de zes proeftuinregio's een integrale aanpak voor suïcide preventie in onze regio ontwikkeld. Dit bestaat uit: meldpunt suïcide, scholing van hulpverleners en vrijwilligers om suïcidale gedachten te herkennen en bespreekbaar te maken.

Wet verplichte GGZ

De Wet Verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) richt zich op een gedwongen behandeling in plaats van een gedwongen opname. De verplichte zorg kan dan ook buiten een GGZ-instelling opgelegd worden. De wet gaat in op 1 januari 2020. Samen met regiogemeenten wordt invulling gegeven aan de implementatie van deze wet.

Netwerkaanpak Zorg en Veiligheid

De komende jaren blijven wij ons inzetten voor het regionale project 'Allen voor één ' waarin wij met onze partners uit het zorg en veiligheidsdomein tot een netwerkaanpak Zorg en Veiligheid willen komen. Wij blijven ons inzetten voor nauwere samenwerking tussen het zorg- en veiligheidsdo-

mein, dit alles in een netwerkverband waar we op basis van gezamenlijke verantwoordelijkheid en eigenaarschap casussen oppakken en voorzien van de hulp en zorg die nodig is.

Preventief jeugdbeleid

De nota Preventief jeugdbeleid is nog van kracht tot het eind van 2020. De gemeente Landsmeer wil daarin het voorliggend veld versterken. Door meer te investeren aan de voorkant, hopen we een beroep op zwaardere jeugdhulp te verminderen. Hoe eerder problemen worden gesignaleerd en aangepakt, des te kleiner de kans dat problemen verergeren. Deze denklijn is in dit plan doorgezet en de beleidsvoornemens uit de nota Preventief Jeugdbeleid op het terrein van 1. ontwikkelen, opvoeden en beschermen; 2. opvang en educatie; 3. gezondheid en bewegen blijven van kracht.

Jeugdwet

De Jeugdwet regelt hulp en zorg aan kinderen en hun ouders die problemen ondervinden in en met de opvoeding en ontwikkeling. De gemeente is verantwoordelijk voor lichte opvoedondersteuning, informatie en advies, de inkoop van voldoende jeugdhulp, ambulant en in instellingen, zowel voor hulp op vrijwillige basis als op last van de rechter (gedwongen kader) en andere jeugdbeschermingstaken. De Jeugdwet kent maatwerkvoorzieningen waarvoor een verwijzing of indicatie nodig is en algemene voorzieningen die vrij toegankelijk zijn voor iedereen. Huisartsen en andere medici kunnen naar jeugdhulp verwijzen die vervolgens door de gemeente bekostigd wordt.

Maatwerkvoorzieningen

De ondersteuning die geboden wordt vanuit specialistische jeugdhulp kan bestaan uit: ambulante hulp, begeleiding, dagbesteding, kortdurende dagbehandeling en verzorging en ondersteuning voor jeugdigen en ouders. Met de regio Zaanstreek-Waterland en Amsterdam-Amstelland kopen we de specialistische jeugdzorg in. De contracten met de aanbieders worden per regio afgesloten. Zaanstad voert voor de regio Zaanstreek-Waterland het contractmanagement uit.

Doorontwikkeling

Om de kosten van de jeugdhulp te beteugelen zijn er in 2018 afspraken gemaakt met aanbieders daar stapsgewijs toe te komen. In 2018 is afgerekend op de werkelijke kosten. Voor 2019 zijn richtbudgetten afgesproken en voor 2020 zijn in de regio Zaanstreek Waterland regionale budgetten per aanbieder afgegeven. De regio Zaanstreek Waterland hecht eraan om te komen tot realistische en heldere afspraken over de normbudgetten en de consequenties daarvan.

Wet maatschappelijke ondersteuning

De Wet maatschappelijke ondersteuning bepaalt dat de gemeente voorzieningen moet treffen voor een inwoner die beperkingen ondervindt in zijn zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Het belangrijkste doel is participatie van de inwoners in Landsmeer. Het gaat voornamelijk om het bevorderen en herstellen van de zelfredzaamheid en het sociaal functioneren van de inwoners die daar moeite mee hebben. We streven ernaar dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en kunnen participeren in de samenleving. Dit doen we door het versterken van het zelf oplossend vermogen van de inwoner, inzet van het eigen netwerk of algemene voorzieningen en indien noodzakelijk inzet maatwerkvoorzieningen.

Algemene voorzieningen

De gemeente ondersteunt, faciliteert en verbindt algemene voorzieningen. Algemene voorzieningen zijn voorzieningen waar alle inwoners, zonder indicatie of verwijzing (gratis of tegen lage kosten) gebruik van kunnen maken. De gemeente ondersteunt de volgende algemene voorzieningen:

- Vrijwilligersdiensten van het Centrum Mantelzorg
- WonenPlus Landsmeer
- DCL Samenmeer
- Vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties
- Scootmobiel- en rolstoelpool
- Cliëntondersteuning gericht op participatie
- Maatschappelijk werk, sociaal raadswerk en mantelzorgondersteuning
- Dorpshuizen

Maatwerkvoorzieningen

Een maatwerkvoorziening is een voorziening die op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de inwoner is afgestemd. Inwoners kunnen een maatwerkvoorziening aanvragen bij de gemeente (Het Middelpunt). De zorgregisseur onderzoekt samen met de inwoner wat er is op te lossen met eigen kracht, (de inwoner zelf of met hulp van het eigen netwerk) of algemene voorzieningen. Dit gebeurt in een gesprek bij de inwoner thuis waarbij de behoefte en mogelijkheden van de cliënt centraal staan. Als het nodig is worden maatwerkvoorzieningen geïndiceerd. Voor de meeste maatwerkvoorzieningen wordt een eigen bijdrage gevraagd. Wanneer meerdere vormen van hulp worden ingezet en de inwoner moeite heeft met regie kan de zorgregisseur een regierol vervullen. Enkele voorbeelden van maatwerkvoorzieningen zijn: aanvullend openbaar vervoer, hulpmiddelen en woningaanpassingen, hulp bij het huishouden, begeleiding en dagbesteding en respijtzorg.

Huishoudens met een maatwerkvoorziening wmo (per 1000)

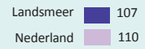

De inkoop van deze maatwerkvoorzieningen doen we gezamenlijk met de gemeenten Zaanstad, Waterland, Oostzaan en Wormerland. Het gezamenlijk inkopen van zorg en ondersteuning leidt tot efficiëntere en voordeliger voorzieningen door het verruimen van het volume. Daarnaast levert het kostenvoordelen op voor de gemeenten bij bijvoorbeeld evaluatie, contractmanagement en contractverlenging. Het contractmanagement hebben we belegd bij Zaanstad.

Doorontwikkeling

Volgens recente jurisprudentie biedt resultaatgericht indiceren van hulp bij huishouden onvoldoende rechtszekerheid aan de inwoner. De minister van VWS maakt duidelijk dat resultaatgericht indiceren onder bepaalde voorwaarden wel voor rechtszekerheid kan zorgen. Er zal een nieuwe wet ontwikkeld worden waarin resultaatgericht indiceren beter verankerd wordt. Afhankelijk van de besluitvorming over het wetsvoorstel wordt in de regio onderzocht welke aanpassingen noodzakelijk zijn om de rechtszekerheid te waarborgen en wat hiervan de (financiële) gevolgen en risico's zijn voor de contracten met de zorgaanbieders.

Participatiewet

De Participatiewet omvat alle ondersteuning op het gebied van werk en inkomen. De gemeente biedt begeleiding bij het vinden van werk en voorziet in een inkomen via een bijstandsuitkering en diverse minimaregelingen. Meedoen staat voorop, is het niet met betaald werk, al of niet beschut, dan wel met vrijwilligerswerk. Met de Participatiewet zijn in 2015 drie uitkeringsregelingen gebundeld tot één regeling: de Wet Werk en Bijstand (WWB), de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en de Wajong.

Maatwerkvoorzieningen

De gemeente Landsmeer helpt mensen die niet zelfstandig kunnen werken. Mensen met perspectief om zelfstandig aan de slag te gaan in een reguliere baan worden ondersteund om zo snel mogelijk aan de slag te gaan. De gemeente kan loonkostensubsidie inzetten voor mensen met een beperkte loonwaarde. Deze groep kan werken bij reguliere werkgevers met de inzet van loonkostensubsidie. Voor mensen met een beperkte loonwaarde, en die niet aan de slag kunnen bij reguliere werkgevers, heeft de gemeente de beschikking over het instrument beschut werk. Voor een deel van de bijstandsgerechtigden is betaald werk niet aan de orde. Zij kunnen ondersteuning krijgen ter bevordering van maatschappelijke participatie, bijvoorbeeld vrijwilligerswerk.

Werkgeversbenadering

Naast de begeleiding van werknemers, voert de gemeente Landsmeer ook de werkgeversbenadering uit. Dit gaat om activiteiten die de gemeente verricht om banen, werkervaringsplekken, werk etc. te vinden om mensen aan het werk te krijgen.

Doorontwikkeling

Met de gemeente Waterland is een samenwerkingsagenda opgesteld op het gebied van werk en inkomen Deze samenwerkingsagenda is een doe-agenda met onderwerpen die we gezamenlijk oppakken. Enkele voorbeelden zijn: het verbeteren van de managementrapportage, samenwerking tussen consulenten gemeente Waterland en Landsmeer en het stimuleren van parttime werken in de bijstand. Daarnaast bereidt de gemeente Landsmeer zich voor op de nieuwe inburgeringwet, welke naar verwachting 2021 van kracht gaat. Als dit kan, pakken we dit regionaal of samen met andere gemeenten op.

6. FINANCIËN

Terugblik

Financieel is het tot en met 2018 mogelijk gebleken om, ondanks de bezuinigingen die met de decentralisaties gepaard gingen, de kosten voor de Wmo redelijk binnen het budget te houden. Voor jeugd bleek dat, zoals in vrijwel alle gemeenten, geen haalbare kaart. De kosten voor de gespecialiseerde jeugdhulp zijn opgelopen. De vraag naar jeugdzorg is toegenomen en de ondersteuning die wordt ingezet is zwaarder en daarmee ook duurder. Landelijk is het beroep op de gespecialiseerde jeugdhulp toegenomen met gemiddeld tien procent. De doelstelling uit 2015 om in 2019 25 procent minder gepecialiseerde jeugdhulp te leveren, bleek veel te ambitieus. Het Rijk stelt vanaf 2019 incidenteel extra middelen ter beschikking en verricht nader onderzoek of er structureel extra middelen moeten worden verstrekt.

Programmabegroting

De begroting voor de taken die in 2015 zijn overgedragen aan de gemeente (jeugdzorg, Wmo en re-integratie), was tot en met 2019 geen onderdeel van de programmabegroting, omdat de middelen in een aparte doeluitkering kwamen. Met ingang van 2020 wordt het gehele sociaal domein integraal onderdeel van de programmabegroting. In de begroting onderscheiden we de kosten van de basisvoorzieningen, verdeeld in jeugd, volwassenen, sport en cultuur en individuele maatwerkvoorzieningen. Met het oog op de transformatie is het belangrijk om te zien of deze twee kostengroepen zich ontwikkelen in de bedoelde richting. Door te investeren in de basisvoorzieningen hopen we een afvlakking van de groei van de maatwerkvoorzieningen te realiseren. De kosten van toegang (Middelpunt voor jeugd en Wmo en Gemeente Waterland voor participatie) onderscheiden we als een aparte categorie.

Budgetten

In de programmabegroting 2020 zijn geordend naar de nieuwe indeling de volgende budgetten opgenomen. De lasten bedragen € 9,1 miljoen. Daar staan € 2,1 miljoen inkomsten tegenover. Per saldo bedragen de kosten van het sociaal domein € 6,9 miljoen.

Producten	Lasten	Baten	Totaal
Overhead	190.740	-1.180	189.560
Basis jeugd	902.380	-98.974	803.406
Basis sport/cultuur	483.824	-122.504	361.320
Basis volwassenen	897.282		897.282
Toegang	651.481	-9.198	642.283
Maatwerk Jeugd	2.274.396	-93.799	2.180.597
Maatwerk Participatie	2.628.961	-1.800.807	828.154
Maatwerk Wmo	1.107.802	-69.000	1.038.802
Eindtotaal	9.136.866	-2.195.462	6.941.404

De bedragen zijn gebaseerd op de begroting 2019 en kunnen in de definitieve programmabegroting 2020 afwijken.

Transformatiefonds

Het restant van de 3D bestemmingreserve, aangevuld met de in de Perspectiefnota 2020 beschikbaar gestelde middelen voor de periode 2020-2023, wordt omgevormd tot een transformatiefonds meerjarenbeleidsplan Sociaal Domein. Uit dit fonds kan € 600.000 geput worden voor de duur van drie jaar voor de uitvoering van de opgaven van dit meerjarenbeleidsplan. Bij elke opgave is aangegeven welke acties om extra investeringen vragen. De genoemde bedragen zijn schattingen en afhankelijk van verdere uitwerking en offertes kan dit nog wijzigen.

De besteding van de middelen wordt in de reguliere planning en control cyclus opgenomen.

Opgave		2020	2021	2022
2	Laagdrempelige opvoedondersteuning		35.000	35.000
3	Hulp en ondersteuning jongeren	50.000	50.000	50.000
4	Meldingssysteem betalingsachterstanden	8.000	8.000	8.000
4	Preventie aanpak schulden	12.000	12.000	12.000
7	Bestrijding eenzaamheid	40.000	40.000	40.000
8	Ontmoetingscentrum bij De Keern (bijdrage aan coördinatie)	22.000	22.000	22.000
9	Uitbreiding mantelzorgondersteuning	18.000	18.000	18.000
9	Laagdrempelige respijtzorg		15.000	15.000
11	Communicatie en voorlichting	10.000	10.000	10.000
11	Vrijwilligersbeleid	10.000	10.000	10.000
	Totaal	170.000	220.000	210.000

7. REALISATIE

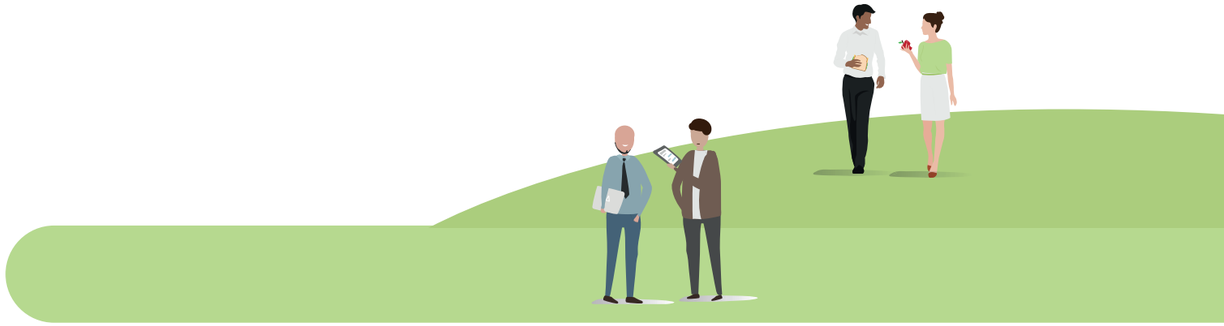

Uitvoering en sturing

Voor de uitvoering van dit meerjarenbeleidsplan hanteren we het uitgangspunt om al doende en lerend te realiseren in nauwe samenwerking met onze partners.

De sturing op de uitvoering van dit plan is via de wethouder als bestuurlijk opdrachtgever belegd in de lijn van de ambtelijke organisatie, met de teammanager sociaal domein als ambtelijk opdrachtnemer. Deze functionaris heeft zodoende de rol als regisseur van de uitvoering van het meerjarenbeleidplan. De verantwoording van het college aan raad, inwoners en adviesraad vindt plaats via de programmabegroting en jaarrekening.

We willen de opgaven realiseren in nauwe samenwerking met onze partners. Hiervoor richten we een heldere samenwerkingsstructuur in, zoals beschreven in opgave 11. Daarnaast wil het college met de Adviesraad Sociaal Domein een werkwijze afspreken, waarin de adviesraad een vertegenwoordigende rol voor cliënten kan vervullen gedurende de uitvoering van de diverse opgaven.

Monitoring, verantwoording en evaluatie

Naast de financiële monitoring op de ontwikkeling van budgetten (basis versus maatwerk), gaan we ook de effecten, resultaten en voortgang monitoren. Voor de meeste opgaven zijn al globaal indicatoren benoemd waarmee het succes van de opgaven kan worden bepaald. Deze zijn weergegeven in bijlage 2. Deze dienen als basis om de verdere monitor te ontwikkelen. Het uitgangspunt voor de monitor is dat we pragmatisch en ontwikkelend te werk gaan, waarbij we zoveel mogelijk gebruik maken van bestaande onderzoeksgegevens en rapportages van uitvoerders. De omvang van Landsmeer leent zich niet voor omvangrijk (en kostbaar) onderzoek.

In de te ontwikkelen monitor volgen we de voortgang en resultaten op drie niveaus, te weten:

- *Maatschappelijke effecten:* aan de hand van een aantal effectindicatoren meten we hoe de doelen zich ontwikkelen.
- *Resultaten:* ook hiervoor kiezen we een aantal indicatoren, dit is op het niveau van de opgaven.
- *Inspanningen:* wat is gerealiseerd en welke zijn in uitvoering of staan nog op de rol (stoplichtmonitor).

Om een eerste idee te geven van hoe de monitor er uit kan zien, vindt u hier een voorbeeld van de verschillende indicatoren:

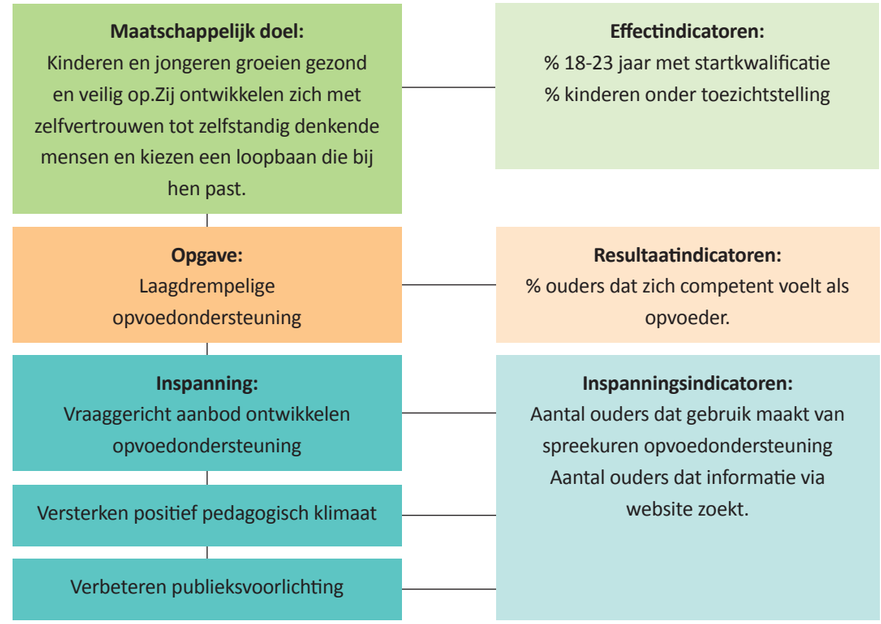

Kwalitatieve verantwoording

Niet alle inspanningen en resultaten in het sociaal domein zijn te meten en te kwantificeren. Naast een kwantitatieve monitor wil de gemeente de komende periode samen met de partners een wijze van verantwoording en evaluatie ontwikkelen. Waarbij de ervaringen en belevingswereld van de mensen om wie het gaat, de inwoners en cliënten, centraal staan. Bij verantwoording gaat het niet alleen om tellen maar ook om vertellen!

Planning

In bijlage 3 vindt u een overzicht van alle opgaven met een indicatieve planning voor de uitvoering.

BIJLAGE 1. SCHEMATISCHE WEERGAVE OPGAVEN

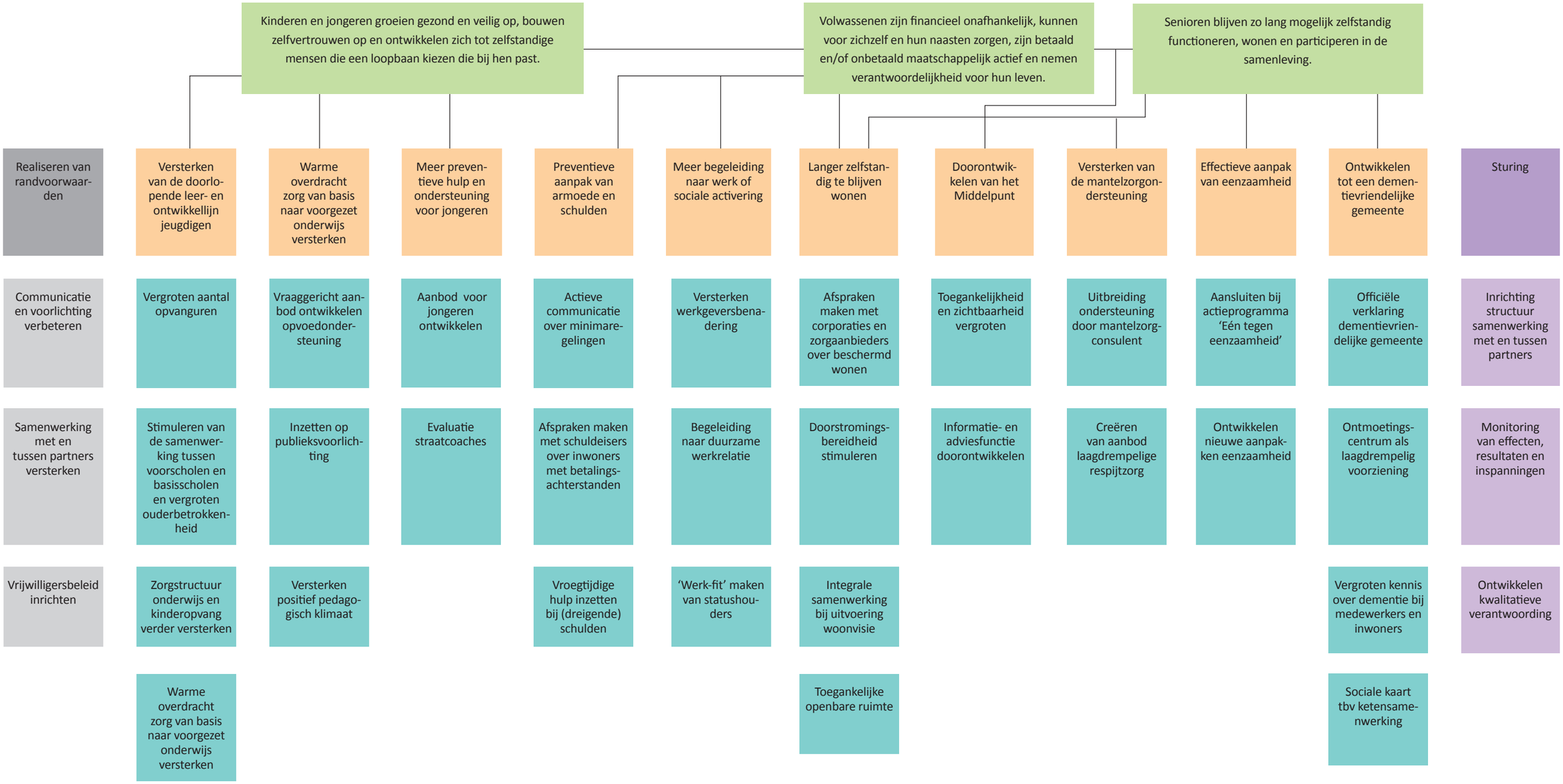

BIJLAGE 2. INDICATOREN VOOR MONITORING

Opgave 1. Versterken doorlopende leer- en ontwikkellijn jeugdigen

— Kwalitatieve evaluatie onder ouders over ervaringen omtrent overgang van voor- naar vroegschool.

Opgave 2. Meer laagdrempelige opvoedondersteuning

— Aantal ouders dat gebruik maakt van (telefonische) opvoedondersteuning.
— Percentage ouders die zich competent voelt als opvoeder.
— Aantal ouders dat gebruik maakt van hulpverlening rondom (v)echtscheidingen.
— Aantal aanvragen/bezoeken cursussen / workshops over opvoedondersteuning.
— Kwalitatief onderzoek naar het ervaren effect van het aanbod rondom (v)echtscheidingen en opvoed-ondersteuning onder ouders.

Opgave 3. Meer preventieve hulp aan jongeren

— Aantal meldingen van overlast jongeren.
— Tevredenheid onder jongeren.
— Meldingen / hulpaanvragen bij jongerenwerker.

Opgave 4. Preventieve aanpak armoede en schulden en bereik minimavoorzieningen

Bereik minimabeleid

— Aantal aanvragen minimaregelingen (totale bereik).
— Aantal aanvragen bijstandsgerechtigden en niet-bij-standsgerechtigden.
— Aantal aanvragen digitaal en niet digitaal.

Schuldenproblematiek

— Aantal inwoners dat gebruik maakt van preventieve hulp.
— Aantal schuldhulpverleningstrajecten.

Opgave 5. Meer begeleiding naar werk, vrijwilligerswerk of sociale activering

— Aantal ingezette re-integratietrajecten.
— Aantal uitstroom naar (deeltijd)werk, vrijwilligerswerk of sociale activering.

Opgave 6. Bevorderen van (langer) zelfstandig wonen in eigen gemeente

— Aantal mutaties (verhuizingen) in Landsmeer.
— Aantal aanvragen en verlengingsaanvragen sociaal medische urgenties.
— Wachttijd sociaal medische urgenties .
— Ontwikkeling van de samenstelling van de woning-voorraad (hoeveel sociale huurwoningen, hoeveel vrije sector huur, hoeveel koop, en hoeveel geschikt is voor senioren).
— Aantal woningen met label beschermd wonen.

Opgave 7. Effectieve en integrale aanpak eenzaamheid

— Benchmark eenzaamheid ter vergelijking met andere gemeenten.
— Eenzaamheidcijfer Landsmeer (GGD).
— Kwalitatieve evaluatie onder hulp- en dienstverleners (het brede palet van SamenMeer tot huisartsen).

Opgave 8. Dementievriendelijke gemeente

— Kwalitatief onderzoek onder hulp- en dienstverlener (o.a. casemanager en mantelzorg consulent).

Opgave 9. Mantelzorgondersteuning

— afname aantal zwaar belaste mantelzorgers.
— grotere tevredenheid in cliënt-ervaringsonderzoek.
— toename aantal contacten mantelzorgconsulent.
— toename aantal aanvragen respijtzorg.

Opgave 10. Doorontwikkeling middelpunt

— Cliëntervaringsonderzoeken
— Kwalitatief onderzoek onder hulp- en dienstverleners over bekendheid Middelpunt.

Opgave 11. Randvoorwaarden

Samenwerking

Kwalitatieve evaluatie over de wijze van samenwerking met partners.
Communicatie en voorlichting

— Clientervaringsonderzoeken
— Kwalitatieve evaluatie over de communicatie van de gemeente met partners.

BIJLAGE 3. PLANNING OPGAVEN

Opgave	Activiteit	2019	2020				2021				2022				2023			
		Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1. Doorlopende leer- en ontwikkellijn jeugdigen	Vergroten aantal opvanguren																	
	Stimuleren samenwerking tussen voor- en basisscholen																	
	Vergroten ouderbetrokkenheid																	
	Zorgstructuur kinderopvang - basisonderwijs en basisonderwijs - voorgezet onderwijs versterken																	
2. Laagdrempelige opvoedondersteuning	Aanbod en behoefte ouders aan opvoedondersteuning en (v)echtscheidingen in kaart brengen																	
	Behoefte telefonisch spreekuur en flexibiliteit contactmomenten in kaart brengen																	
	Contractering cursussen en trainingen opvoedondersteuning en (v)echtscheidingen																	
	Evaluatie laagdrempelige opvoedondersteuning																	
	Evaluatie hulpverlening rondom (v)echtscheidingen																	
	Positief pedagogisch klimaat ontwikkelen met relevante partners																	
3. Preventieve voorzieningen jongeren	Inzage in behoefte jongerenwerk en evaluatie straatcoaches																	
	Contractering partij passend bij behoefte																	
	Passend aanbod voor jongeren inrichten																	
	Evaluatie jongerenwerk																	
4. Armoede en schuldhulpverlening	*Verhogen bereik inkomensondersteuning*																	
	Behoefte inwoners, partners en professionals in kaart brengen																	
	Plan van aanpak en implementatie																	
	Evaluatie inkomensondersteuning																	
	Signalering en aanpak schulden																	
	Samenwerkingsafspraken met diverse partijen maken																	
	Implementatie signalerings- en registratiesysteem en preventieve aanpak																	
	Evaluatie (inzage schuldenproblematiek)																	
5. Begeleiding naar werk of sociale activering	Versterken werkgeversbenadering																	
	Inzetten op duurzame werkrelatie																	
	“Werkfit” maken van statushouders																	
6. Bevorderen langer zelfstandig wonen	Inrichten interne overlegstructuur																	
	Afspraken corporaties en zorgaanbieders																	
	Stimuleren en bevorderen van doorstroming																	
7. Aanpak eenzaamheid	Acties voortvloeiend uit conferentie eenzaamheid																	
	Effectieve aanpak eenzaamheid en wenselijkheid steunpunt eenzaamheid																	
	Herijken aanpak (o.a. aandacht jongeren)																	
	Conferentie over nieuwe aanpak eenzaamheid																	
8. Dementievriendelijke gemeente	Voorliggende voorziening voor licht dementerenden																	
	Titel “dementievriendelijke gemeente” behalen																	
	Actuele sociale kaart opstellen voor onder andere dementie																	
	Onderzoek naar samenhangend aanbod op lokaal niveau																	
9. Versterken mantelzorgondersteuning	Deskundigheidsbevordering van hulp- en dienstverleners																	
	In kaart brengen van aanwezigheid en behoeften jonge mantelzorgers																	
	Uitbreiding ureninzet mantelzorgconsulent																	
	alternatieve vormen respijtzorg																	
10. Doorontwikkeling Toegang (Middelpunt)	Communicatieplan opstellen en uitvoeren																	
	Doorontwikkeling adviesfunctie																	
	Integraal werken optimaliseren																	
	Toegankelijkheid vergroten																	
11. Randvoorwaarden	*Communicatie*																	
	Evalueren huidige communicatiemiddelen, kanalen en uitingen																	
	Aanpassingen communicatiemiddelen, kanalen en uitingen																	
	Samenwerking																	
	Inrichten structuur samenwerking met en tussen partners																	
	Plan van aanpak en implementatie samenwerking																	
	Vrijwilligersbeleid																	
	Formuleren vrijwilligersbeleid																	
	Evaluatie																	
Sturing	Ontwikkelen kwantitatieve monitor																	
	Ontwikkelen kwalitatieve verantwoording																	